

Молода Україна

журнал українськот демократичнот молоді

РІК ВИДАННЯ XXI

СІЧЕНЬ — 1971 — JANUARY

ч. 186

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА :

В Канаді:

B. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario.

M. Filenko,
40 Strathcona Rd.
St. Catharines, Ont.

Victor Zwetkow
6465 — 43 Ave., Apt. 1
Montreal 410, Que.

В США:

Mr. Alex Konowal,
811 S. Roosevelt Ave.,
Arlington Heights, Ill. 60005.

Mr. Iw. Ivahnenko,
Featherbed Ln,
Hopewell, N. J., 08525.

Mr. Iw. Hrynkó,
416 Maple Ave.
Philadelphia, Pa., 19116

Mr. L. Jemetz,
2941 Amboy Road,
Warren, N. Y., 16134.

Mr. W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S. W.
Cleveland, Ohio, 44144.

У Зах. Німеччині:

Mr. Mychajlo Ihnatenko,
2. Hamburg — Wandsbek,
Lesserstr. — 225
West Germany.

В Англії:

Mr. A. Bondarenko,
78 Kensington Park Rd.,
London W. 11, — England.

В Австралії:

Mr. S. Krywolap,
Box 1586 M,
G. P. O. Adelaide,
S. Australia.

Листування з редакцією та
адміністрацією присимо слати
на адресу:

МОЛОДА УКРАЇНА
Postal Station "E", Box 8
Toronto 173, Ontario, Canada

МОЛОДА УКРАЇНА

MOLODA UKRAINA

Видає Центральний Комітет
Об'єднання Демократичної
Української Молоді

Голова ЦК: Ю. КРИВОЛАП

Редакція Колегія.

Адреса ЦК ОДУМ-у:

O.D.U.M.

221 Edridge Way
Catonsville, Md. 21228, USA

A Ukrainian Monthly Magazine.

Published by the Central Committee
of the Ukrainian Democratic Youth
Association.

In USA — Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

President: G. KRYWOLAP.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ :

Річна передплата: 12 чисел. — На два роки: 24 чисел.

У США:

12 чисел — \$5.00 (амер.); 24 числа — \$9.00 (амер.)

У Канаді:

12 чисел — \$5.00 (канадських); 24 числа \$9.00 (канадських)

Ціна одного примірника у США і Канаді: 50 центів.

В усіх країнах Південної Америки:

12 чисел — \$2.00 (американських); 24 числа — \$3.50 (америк.).

Ціна одного примірника: 0.25 amer. дол.

В усіх країнах Європи:

12 чисел — \$2.50 (америк. дол.); 24 числа — \$4.50 amerik. дол.)

Ціна одного примірника: 0.30 amer. дол.

В Австралії:

12 чисел — \$3.00 (австр. дол.); 24 числа — \$5.00 (австр. дол.)

Ціна одного примірника: 0.30 amer. дол.

Зазначене число після прізвища передплатника означає останнє число журнала, за яке заплачено передплату.

За зміну адреси просимо присилати поштові значки або інтернаціональні купони (International coupon) на суму 25 канадійських центів.

Статті, підписані прізвищем або ініціалами автора, не завжди відповідають поглядам редакції.

У ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: Г. Черінь, А. Юріняк — Поезії. С. Голубенко — Він називав себе козаком. Г. Черінь — Наш Лис Микита. М. О. — Історичні пам'ятки Поділля. Шостий з'їзд УРДП. Привітання з'їзду. З одумівського життя і праці. Хроніка. Сторінка Юного ОДУМ-у. На дозвіллі.

НА НЕБІ ЗІРКА ЯСНА ЗАСЯЛА

На не-ви зір - ка яс-на за-ся - ла, і лю-бим сві - том сі - я-е, щоб землю з на - вом
хви-ля спасен - на нам за-ви - та - ла, бого вифле - мі раж-да-єса.

На не-ви зір - ка яс-на за-ся - ла, і лю-бим сві - том сі - я-е, щоб землю з на - вом
хви-ля спасен - на нам за-ви - та - ла, бого вифле - мі раж-да-єса.

rit.
од-но злу-чи - ти, Христос ро-див - ся, слав - і - то, Христос до-ди - ся, слав - і - те.
од-но злу-чи - ти, Христос ро-див - ся, слав - і - ге, Христос до-ди - ся, слав - і - ге.

В біднім вертепі в яслах на сіні
Спочив Владика, цар світа,
Оточ до Його спішім всі нині,
Нашого Він жде привіта.
Спішім любов'ю Його зогріти,
Христос родився, — славіте.

Благослови нас, Дитятко Боже,
Дари Своєю любов'ю,
Ніщо на світі нехай не зможе
Нас розлучити з Тобою.
Благослови нас, ми Твої діти,
Христос родився, — славіте.

ОЙ У ГРАДІ ВИФЛЕЄМІ

Ой у гра - ді Вифле - е - мі ста - лось чу - до по - всій зем - лі
свя - тий ве - чір, доб - рий ве - чір. Ми прийшли вам це зві - сти - ти.
з Рождеством по - здо - ро - ви - ти, свя - тий ве - чір, щед - рий ве - чір.

Ой у граді Вифлеємі
Сталось чудо по всій землі
Приспів:

Святий вечір, щедрий вечір.

Діва Сина породила
І в ясельцях положила
Приспів

І род вельми засмутився,
Що Христос Цар народився.
Приспів

Велів бити усіх діток,
Всіх маленьких до двох літок.
Приспів

Іосипові сон приснився,
Щоб в Єгипет віддалився.
Приспів

Ми прийшли вам це звістити
З Рождеством поздоровити.
Приспів

Сергій ГОЛУБЕНКО

ВІН НАЗИВАВ СЕБЕ КОЗАКОМ

З нагоди століття з дня смерти Проспера Меріме

Славний французький письменник Проспер Меріме, творець всесвітньо-знатої новелі "Кармен", автор широковідомих повістей, п'ес і наукових праць з історії та мистецтва, знавець фольклору слов'янських країн, симпатик України і прихильник її самостійності користується в українських колах незаслужено-малою популярністю, не зважаючи на те, що своїми працями він чимало сприяв актуалізації українського питання на Заході і справі усамостійнення України ще в половині минулого століття.

Це він, прочитавши щойно перекладений на французьку мову геніальний твір Гоголя "Тарас Бульба", так захопився козацькою героїкою, безмежною мужністю і відвагою запорожців, що почав ставити їх у приклад іншим народам, назвав Січ республікою вояків, а себе став гордо називати козаком.

Зацікавлення Україною привело Меріме до глибших досліджень її історії, до вивчення видатної ролі у боротьбі за національне визволення гетьманів Богдана Хмельницького та Івана Mazепи, він став возвеличником їх у Франції і, спираючись на приклади державної діяльності цих гетьманів, вимагав у часі французько-російської війни незалежності України.

Меріме вивчив також усі шкоди, які завдавали Україні поляки впродовж цілого існування польської королівської держави. Під час польського повстання проти Росії, коли полякам симпатизувала вся Франція, Меріме не завагався виступити з вимогою ревізії французького ставлення щодо поляків, вказуючи, що поляки в часі своєї державної незалежності поводились не менш жорстоко з українцями, ніж тепер Росія поводиться з ними. Він висловився також проти претенсій поляків на українські правобережні землі.

Предметом помітного зацікавлення Меріме була українська література. Всупереч багатьом своїм колегам-письменникам він вважав Гоголя не російським, а українським письменником, переклав на французьку мову деякі твори його та Марка Вовчка і популяризував при французькому імператорському дворі славнозвісне оповідання Марка Вовчка "Козачка".

Своєю літературною діяльністю Меріме ледве не спричинився до створення самостійної української держави над Дніпром і тому заслуговує в роковини своєї смерті на згадку і вдячне слово також від нашого громадянства.

Проспер Меріме народився 28 вересня 1803 року в Парижі у високо-культурній родині освіченого хеміка та маляра Жана-Франсуа-Леонора Меріме, вихованого в дусі волелюбних ідей Вольтера та паризьких сальонів 18 століття, прибічника поступових політичних течій.

У ранньому дитинстві Меріме довелося про-

бути кілька років у Далмації, де його батько за часів імперії Наполеона I служив у маршала Мормона. Любов до літератури і мистецтва прогинулась у Меріме дуже рано. Ще в Далмації захоплювався він місцевими слов'янськими піснями. З поверненням до Парижу Меріме у 1812 році вступив до ліцею Наполеона, згодом переїменованого у каледж Генрика IV, далі слухав курс правничих наук у Сорbonі і в 1823 році одержав звання ліценціата права. Під час студій Меріме виявляв щораз більше зацікавлення до літературних справ і заприятелював з Ж. Ж. Ампером та Альбером Штапфером, впливовими особами у письменницьких колах Парижу. Разом з Ампером у 1820 році він переклав "Пісні Осіяна" Дж. МекФерсона. Штапфер увів Меріме до будинку свого батька, де збирались люди, віддані літературі і науці, та провадили творчі дискусії. На літературні вечори до цього будинку приходили письменники та мистці різних національностей — англійці, німці Гумболт та Моль, росіяни Соболевський та Мельгунов. Там у 1822 році 19-літній Меріме познайомився з видатним французьким письменником Бойлем-Стендалем і став його близьким другом. Запізнався він і з критиком Делеклюзом, який провадив літературний гурток і керував відділом критики в "Паризько-му рев'ю". Меріме заприятелював теж з видатним поетом П'єром Жаном Беранже, Віктором Гюго, Альфредом Віктором де-Віні, Альфредом де-Мюссе, композитором Францем Лістом.

Під впливом Штапфера і гуртка Делеклюза формувалися літературні погляди та смаки Меріме. Маючи 20 років, він пише в 1823 році свій перший твір, історичну драму "Кранвель" і читає його в гуртку Делеклюза. Драму високо оцінив Стендаль, хвалячи Меріме за сміливий новаторський відхід від класичних вимог єдності часу, місця і дії.

Не зважаючи на ці похвали, Меріме лишився незадоволений своєю першою літературною спробою. У 1825 році він створює кілька нових п'ес, у кращій з яких "Еспанці в Данії" помітні сильні тенденції романтизму, і видає їх під наголовком "Teatr Clari Gazul". Та бажаючи зберегти в таємниці своє авторство, зазначує у передмові, що переклав ці п'еси з еспанської мови, а належать вони невідомій артистці мандрівного театру.

Після виходу цих п'ес у світ, Ампер на сторінках впливового "Глобусу" проголосив, що в особі автора з'явився у Франції нащадок Шекспіра. Високо оцінили ці п'еси, відзначаючи їх новаторство, Стендаль і видатний літературний критик Сен-Бев.

Участь у гуртку Делеклюза заоочує Меріме до вивчення літератур інших народів. Широта

літературних знань висувала його серед інших французьких письменників. Він зацікавлюється слов'янством, Сходом Європи, вивчає російську мову, щоб в оригіналі читати твори російської літератури, студіє крім Пушкіна також Гоголя і, уважно читаючи його твори, починає розуміти різницю між Україною і Росією, яких не розрізняли інші письменники Франції.

Меріме видає в 1827 році збірник "Гузля", складений з його власних поезій, що своїм стилем і формою нагадували народні пісні Далмації, Хорватії, Боснії та Герцеговини. Створюючи їх, він спирається на писемні та усні зразки південнослов'янської народної поезії і матеріали визвольної боротьби слов'ян проти турків. Меріме видає ці твори як записи оригінальних слов'янських пісень. Своїм змістом і мистецькими особливостями ці поезії так нагадували слов'янські народні пісні, що навіть найбільші поети слов'янських народів Пушкін і Міцкевич вважали їх за оригінальні. Дуже хвалив "Гузлю" Гете.

Меріме бере активну участь у боротьбі поступових романтиків проти реакційних літературних течій, пише сцени з феодального життя "Жакерія" (1828) про корінні здиги в житті Франції, повстання середньовічних селян, волелюбчі настрої народу 14 століття, далі — драму "Родина Карваяль" (1829), історичний роман "Хроніка часів Карла IX" (1829) про боротьбу католиків і гугенотів у другій половині 16 століття.

В оповіданнях "Візія Карла IX" (1829), "Фердеріго" (1829), "Перлина Толедо" (1829) Меріме виводить безпринципових шляхтичів-змовників, в оповіданні "Здобуття фортеці" (1829) близькуче описує війну Наполеона, дає яскраві зображення батальних сцен, хоч сам ніколи не був на війні. Це було перше у французькій літературі реалістичне зображення війни.

В оповіданні "Матео Фальконе" (1829) письменник виспівує героїзм, відвартість і почуття чести, які вважав властивими рисами корсіканів. У повісті "Тананго" (1829) — висловлює спічуття до муринів і засуджує тогочасну торгівлю ними на ринках Америки.

Меріме активно співпрацює з впливовими пресовими органами — "Паризьке рев'ю" і "Нашіональ", перебуває у близьких стосунках з редакціями цих видань, що вважались опозиційними до уряду. У "Паризькому рев'ю" він видрукував у 1829 році "Здобуття фортеці" і "Таманго".

На початку 1830 року Меріме пише п'єсу "Не задоволені", в якій висміює невдачу шляхетської змови в добу імперії, вияснюює природу громадського протесту шляхти напередодні Липневої революції. Під яскравим впливом Стендالя Меріме виступає речником прихильників Наполеона I, приклонників геройчних традицій його доби.

Під час першої подорожі по Еспанії в 1830 році Меріме пише повість "Етруська ваза" і новелю "Партія в трік-трак", присвячені проблемам сучасності.

Зупинившись довше в Мадриді, він стає приятелем графа де-Теба, його жінки з графської родини Монтіхो та їх доньки Євгенії і в харак-

тері хатнього вчителя Євгенії, вчить її дома.

Євгенія дуже любила свого молодого вчителя, часто сідала йому на коліна і наповнювала його кишені цукерками. У той час ніхто не міг передбачити, що випадкова обставина, коли дівчина сиділа на колінах у Меріме, пізніше матиме вплив на українську визвольну справу і мало не доведе до української самостійності.

"Паризьке рев'ю" друкує в 1830 році повість Меріме "Перліну Толедо" і його листи з Еспанії, а в 1831 році журнал "Артист" містить статтю Меріме про музей в Мадриді. В 1833 році письменник створює новелю "Подвійна помилка", зображуючи в ній владу грошей та ідейну порожнечу життя тих часів.

Меріме переходить у 1834 році у "Рев'ю двох світів" і друкує там свою повість "Душі чистилища", що являє собою одну з видатніших трактовок світового сюжету про Дон-Жуана. Наприкінці герой кається у своїх гріхах. У своєму творі письменник виявив близькуче знання характеру людей і побуту Еспанії.

Зацікавлення Меріме Україною не зменшується. У листі до свого друга Жубера 1 лютого 1835 року він пересилає йому текст одного роману, підкреслюючи: "Це не російський, а український роман, молитва, що її співали козаки під час бою".

Меріме пише теж "Нотатки про подорож по півдню Франції" (1835), "Нотатки про подорож по заходу Франції" (1836), "Етюд про релігійну літературу" (1837). У паризькому сальоні Смирнової-Росетті в 1837 році він зустрічається з Миколою Гоголем.

Наприкінці 1839 року письменник відвідує Корсіку, у висліді чого вийшли його "Нотатки з подорожі на Корсіку" (1840) і повість "Коломба", видрукована в 1840 році в "Рев'ю двох світів". Свій час і нев'янучу принадність вона зберегла досі. Меріме, який не любив писати про центри цивілізації, великі міста, захоплювався віддаленими від здобутків техніки закутками, його приваблювали дикі самобутні звичаї, що зберігали яскравий і самобутній кольорит старовини. Під цим оглядом йому дуже вдалися образи корсіканців.

Меріме створює також низку праць з архітектури середньовіччя та древнє римської імперії (1841-1844), як теж пише новелі "Арсен Гільо" (1844) та "Абат Обен", в яких торкається проблеми суспільної нерівності.

У знаменитій новелі "Кармен" (1845) він яскраво змалював жагучий полуднівий темперамент пристрасної жінки. Новеля мала великий успіх серед читачів.

У 1845 році Меріме стає членом Французької Академії. У 1848 році він пише історію Еспанії, в 1849 році перекладає "Винову кралю" Пушкіна. У 1850 році з'являється його комедія "Дві спадщини або Дон Кіхот" про парламентаристів і в обороні моральної чистоти людини.

У "Рев'ю двох світів" друкується 15 вересня 1851 року літературно-критичний етюд Меріме, присвячений виходу творів Гоголя у французь-

кому перекладі Люї Віярдо, Меріме особливо відзначає повість Гоголя "Тарас Бульба", підкреслюючи велику роль козаків в історії Росії та Польщі, а про Запорізьку Січ пише, що це була республіка вояків.

Даючи загальну оцінку творчості Гоголя, Меріме пише: "Гоголеві, як мені казали, закидають певний сепаратистичний патріотизм. Українець, він, мовляв, мав якусь особливу прихильність до України на шкоду решти імперії. Але з цього погляду я вважаю його досить об'єктивним. Він подав близьку портрети і, скільки можу судити, правдиві портрети запорожців, цього дивного народу".

Рівночасно Меріме перекладав уривки з "Мертвих душ" Гоголя (1851).

У Парижі мешкала і Євгенія, донька графа де-Теба, що її колись у Мадриді вчив Меріме і вона любила сидіти на його колінах та давати йому цукерки. Тепер вона була одружена з племінником Наполеона I Люї Бонапартом.

2 грудня 1851 року Люї Бонапарт зробив державний переворот і рік пізніше — 2 грудня 1852 року проголосив себе імператором Франції, прийнявши ім'я Наполеона III. Євгенія стала французькою імператрицею. Вона не забула свого любого вчителя Меріме, наблизила його до імператорського двору і, знаючи його зацікавлення в слов'янських та східноєвропейських питаннях, рекомендувала своєму чоловікові зробити Меріме дорадником імператора в східноєвропейських справах і Наполеон III зробив це.

Меріме став впливовою особою при дворі, мав вільний вступ до імператора та імператриці, виявив велику обізначеність у проблемах Сходу Європи, у справах Росії, Польщі та України. Добре орієнтувався він і в справах Галичини, відрізняючи за віровізнанням галицьких українців від поляків і писав своєму другові Паніці: "Австрія зовсім не боїться повстання в Галичині, бо галицькі селяни-уніяни, а шляхтичі — римокатолики".

Події смутного часу в Росії, що мали вплив також на Польщу та Україну. Меріме зображує в драматичних сценах "Перші кроки авантюристи" і друкує їх 1 грудня 1852 року в "Рев'ю двох світів". На ту саму тему пише він теж історичну працю "Фальшивий Димитрій" (1853) і толі ж перекладає на французьку мову "Ревізор" Гоголя (1853) як вияв своїх симпатій та захоплення до цього письменника.

В 1853 році Меріме стає сенатором. Коли Франція в союзі з Англією готується до війни проти Росії і Наполеон III плянчє провести людську реванш за невдачі 1812 року. Меріме починає працю над великою статтею, в якій спираючись на козацькі часи та останній період гетьманщини, хоче обґрунтувати право України на самостійність. Про свій намір він пише 4 березня 1854 року у листі до свого друга Франціска Мішеля: "Хочу оповісти історію останнього незалежного отамана козаків". Тимчасом 16 березня Франція виповіла війну Росії.

У своїй обширній статті Меріме подає історію

козаччини, користуючись французькими джерелами і зокрема працею інженера Бопляна, що будував для поляків укріплення Кодак на Дніпрі*). Меріме оповідає про визвольну боротьбу козаків за повну незалежність рідного краю, висвітлює видатні подвиги Богдана Хмельницького і вважає Переяславський договір лише тимчасовою угодою з Москвою.

Меріме пише: "В кінці свого життя Хмельницький жалкував, що уклав цей договір. Сумний досвід навчив його, що царська зверхність куди важча, ніж зверхність польського короля. Замість незалежності, про яку він мріяв, Хмельницький досягнув лише фактичної неволі, такої образливої для його гордошів; здобич, що до неї хоч раз росіяни вчелилися, вже ніколи не може вислизнути від них".

Даючи огляд дальших козацьких змагань за волю рідного краю, Меріме відзначає велику ролю Івана Мазепи, як борця за цілковите усамостійнення України: "Мазепа був останній, хто прагнув відвоювати незалежність своєї нації. Він думав, що зможе забезпечити ту незалежність і суверенність, що про них мріяв Хмельницький".

Поразка під Полтавою "знищила всі надії Мазепи", — пише Меріме, вичислює страшні відплатні звірства росіян супроти "нещасних козаків" і обурюється відлученням Мазепи від Церкви: "Православна Церква зробилася знаряддям в руках уряду".

Ціла праця, висвітлюючи визвольні змагання козаччини та всього народу, підтверджує право України на незалежність. Вона була вміщена в урядовому органі імператора "Дорадник" в трьох числах 21, 22 і 23 червня 1854 року і передрукована в збірці "Історично-літературна суміш", що вийшла в 1855 році в Парижі.

Цікавився Меріме і новинами української літератури. Його увагу привертає творчість Марка Вовчка. Своїм приятельці Женні Дакен він пише з вересня 1859 року: "Мені обіцяють по повороті з Тараба роман, писаний малоруським діялектом, що його переклав на російську мову Тургенев. Кажуть, що це архітвір, кращий від "Дядькової Томової хатини".

Меріме вивчав різні народні рухи в Росії. дослідив повстання Степана Разіна і створив в 1861 році монографію про нього.

Напередодні польського визвольного повстання в Росії багато французів симпатизувало полякам і сама імператриця Євгенія не ховала своєї прихильності до них, до чого спричинила ядність від поляків як і участь польських легіонів у війську Наполеона I. Але поляки, ще не визволившись від Росії, вже проголосили, що їм належать землі Правобережної України і французи, не орієнтуючись у чому справа, підтримували ці польські претенсії.

Меріме став в обороні українців і, докладно простудіювавши Костомарова, почав писати працю про Богдана Хмельницького та його визвольні

*) Про Бопляна див. нашу статтю в "Молодій Україні" за квітень 1960 року.

війни і розкрив усі жорстокості польського панування на Україні і безглаздість сучасного визнання польських прав на українське Правобережжя. У листі до Женні Дакен біля січня 1862 року він пише, що перебуваючи в Каннах вечорами читає історичну працю "Богдан Хмельницький" Костомарова.

Спочатку Меріме думав написати невелику статтю, але в процесі праці і знаходження все нових матеріалів його стаття значно зросла. 25 листопада 1862 року він писав головному редакторові "Журналу вчених" Лебренові: "Здається, я обіцяв вам невеличку козацьку дрібничку, але я вдіяв з вами зрадливо, бо ця дрібничка буде довга і не дуже весела: в ній саджають на палю величезну кількість людей, здирають шкіру та вішають. Якщо це вас не лякає і не здається надто довге, ви зможете прочитати першу статтю на одному з наших засідань".

Цю статтю зачитав академік Бартелемі Сен-Гілер на засіданні редакційного комітету журналу. Слухачі сприйняли її захоплено.

Перші дві частини праці Меріме про Богдана Хмельницького з'явилися в журналі вчених — у зошитах за січень і лютий 1863 року. У передмові Меріме писав: "Хмельницький, гадаю, мало відомий поза слов'янськими країнами, хоч він дуже заслуговує, щоб його пізнали. Виборний вождь невеликої нації, оточений могутніми сусідами Хмельницький присвятив усе життя боротьбі за самостійність цієї нації. Однаково здатний роз'єднувати своїх ворогів як і стримувати єдиність диких ватаг, якими він керував, хоробрій вояк, високодосвідчений політик, обережний в успіху, непохитно твердий у невдачах Хмельницький міг би здобути європейську славу". Меріме називав козацькі загони дикими ватагами мабуть під впливом польських джерел, з яких він брав матеріали про визвольні війни Богдана Хмельницького.

Письменник невтомно продовжував свою працю, окремі розділи якої з'явилися в міру їх писання.

Меріме 28 лютого 1863 року в листі впливовій у вищому світі дамі, мадам де-ля Рошежакелін оповідає: "Вечорами я розважаюсь і пишу біографію великого хитруна Хмельницького, гетьмана українських козаків середини 17 століття, що здається вигадав національні війни. Бачите, який я вживаю анахронізм щодо моого героя. І я велика людина хотіла визволити малоросів або козаків, земляків своїх з ярма поляків, що за тих часів робили скільки могли лиха селянам. Сьогодні, як мені здається, поляки здобули симпатії до себе".

Дальші розділи праці про Богдана Хмельницького були видруковані в журналі вчених в зошитах за березень, травень, червень і липень 1863 року. В окремій книзі праця Меріме про Богдана Хмельницького вийшла разом з іншою його монографією про провідника повстання донських козаків Степана Разіна (1861) під спільним наголовком "Козаки минулых часів". Перше видання цієї книги з'явилося у 1865 році в Парижі.

Своїм критичним ставленням до французької

політики супроти Польщі Меріме старався допомогти Україні. У своїх поглядах він лишився незмінний до кінця життя. Коли вже через багато років після польського повстання приятелька Меріме, польська графіня, красуня П'єдецька хотіла збудити в ньому симпатії до поляків коштом українців і перетягти його на польський бік, він писав їй у 1867 році — "Щодо мене, ви ж знаєте, я козак".

Зацікавлення Меріме Україною та проблемою її незалежності розвивались у парі з його інтересом до українського письменства. Одержавши від Івана Тургенєва "Народні оповідання" Марка Вовчка, він уважно перечитав їх і вмістив 25 травня 1868 року в "Дораднику" рецензію, в якій писав: "Жінка великого таланту, що прибрала псевдонім Вовчка, написала кілька новель на тему кріпацтва діялектом України... Зміст її оповідань такий похмурий, що ціла картина відвортна. Та, боюся, що ця картина є правдива, хоч волієш уважати її за вигадану, вона викликає більш жаху ніж жалості. На Корсіці сказали б: "Це проситься на рушницю". Такі почуття маєш, читаючи першу новелю збірки — "Козачка".

На вразливого темпераментного француза страхіття кріпацчини, з такою потрясаючою силою розкриті в "Народних оповіданнях", зробили велике враження і викликали не стільки жаль до нещасних жертв поміщицької сваволі, скільки жах за всі жорстокості, що їх доконували власники кріпаків.

Меріме в 1869 році перекладає "Козачку" на французьку мову і читає її двірським дамам у Сен-Клю. Враження було приголомшуюче. У листі до Тургенєва 16 червня 1869 року він писав про реакцію двірських слухачок: "Ця пресумна пригода, хоч цілковито вигадана, вжахнула наших дам, начіть тих, що зітхають за героїчною Польщею". Нема сумніву, що Меріме переклав і читав цей твір, щоб викрити жах польського панування на Україні.

У своїх творах Меріме уникав ліризму, піднесеної схильованості, стисло зображував характери людей, побут і краєвиди, не вдавався до декламацій і цим поважно відрізнявся від романтиків. У повістях він багато спирається на документи та справжні події, подавав старанні географічні описи, археологічні і філологічні досліди.

Останній хронологічно літературний твір, новеля "Локіс" (1869) побудована на фантастичній літовського фольклору, розкриває психологічні образи героїв.

Помер Меріме 23 вересня 1870 року в Каннах, ставши в останніх днях свого життя очевидцем національної трагедії Франції. Седанської катастрофи, капітуляції французької армії, полону Наполеона і повалення імперії, до чого допровадили незорієнтованість імператора в європейських справах, неодоцінка мілітарної сили Пруссії та інших німецьких держав, як і великий вплив на міжнародну політику Франції імператори Евгенії та її напміоні польські симпатії, що відіграли для Франції фатальну роль.

Спадщина Меріме здобула велику популярність по всій Європі. За його новелю "Кармен"

ХРИСТОС РОДИВСЯ, СЛАВТЕ!

З нагоди свята Різдва Христового та Нового Року приємно мені привітати нашу молодь, зорганізовану в ОДУМ-і саме через журнал "Молода Україна".

Велике свято Різдва Христового і слідуюче за ним Новоріччя завжди змушують нас відірватися від всіх щоденних турбот, які б вони не були, та згадати і подумати про всіх нам рідних, дорогих, близьких, бо цілий богослужбовий круг святкування Різдва Христового, Нового Року та Богоявлення, що просякнуті божественною любов'ю до людини, — є джерелом найвищих почувань як для християнських родин і християнської молоді, так і для всіх людей доброї волі.

В святкуванні бо Різдва Христового згадується не тільки велика таємниця дивного народження Боголюдини, тобто що друга *Inostась Святої Тройці* — Єдинородний Син Божий, прийнявши на себе людську природу — тіло і душу ще з перед віків в точно означений час народився від Пресвятої Діви Марії в м. Вифліємі, але і яскраво виявляється вся повнота божої любові до грішного людства. "Бо так Бог полюбив світ, що й Сина Свого Єдинородного дав, щоб кожен, хто вірує в Нього, не загинув, а мав життя вічне". (Ін. 3, 16).

Навіть самі обставини, в яких народився Христос, ця абсолютна біdnість — печера замість домівки, ясла замість колиски, — зворушують віруючу людину по глибині душі, бо вказують на безмежну любов Божу до людини.

Зображені на події Різдва Христового св. Косима Маюмський, богонадхненний автор надзвичай змістового і поетичного канону на прославу цього свята, так висловлює свої хвилюючі почування: "Тайнство я бачу дивне і прославче: небом — вертеп, престолом хеоргіївським — Діву, селю — ясла, що в них положився Неосяжний Бог. Його ж оспівуючи, величаемо". (9-та пісня канону).

композитор Жорж Бізе написав одноіменну опера, яка після провалу на першій виставі в 1875 році в Парижі, восені того самого року у Вілні мала великий успіх і з того часу не сходить з репертуару оперових театрів усього світу.

На Україні на початку 20-их років режисер Борис Тягчо поставив п'єму *Меніме "Жакерія"* в театрі "Березітъ". Вистава мала величезний успіх. Опера "Каюмен", український переклад лібретта якої зробив поет Микола Вороний, не змінно виставляється в усіх оперових театрах України.

З нагоди століття смерти Проспера Медіме українському громадянству належить вшанувати пам'ять цього знаного французького письменника, який так цікавився Україною, співчував її долі і своїми виступами намагався допомогти.

І ця дивна, свята, єдина й неповторна подія народження Боголюдини Ісуса конечно необхідною була для спасіння людей, тільки Він Один міг подати найдосконаліший приклад, як належить людям виконувати свої обов'язки у відношенні до Бога і у відношенні до біжніх.

А коли так, то, по слову апостола, люди вже перестали бути рабами і відкінутими грішниками, якими були до народження Христового, але стали наслідниками Царства Божого на землі і на небі. Навіть різні умовні нерівності серед людей значно зменшилися, бо люди, по волі Божій, стали зрівняними в найголовнішому — в найвищих правах віри. Звідси і зрозуміла та духовна радість, з якою віруючі християни зустрічають Різдво Христове, а також Новий Рік та Богоявлення Господнє. Звичайно, хто втратив віру, або в кого віра навіть дещо послабла чи життя вже не співзвучне з вірою, той, зрозуміло, не може відчувати щирої духовної радості і особливого піднесення духа.

Але, дякувати Господу Милосердному, хоч і живемо в часах великого морального занепаду, згіршення і різноманітних проявів богооборчества, між нашим православним українським народом ще не помічається великих проявів занепаду віри — віри Христової, цього найпершого джерела високих і шляхетних ідеалів, без яких людина стає моральним виродком, якоюсь жалюгідною примарою, а не повноцінною істотою, створеною на образ і подобу Божу.

Якщож і трапиться, що хтось із слабших духом впаде в прогріх супроти віри, тобто в сумнів, охолодження, байдужість, то в таких випадках, згідно з вченням апостола, члени Церкви Христової зобов'язані негайно прийти з моральною допомогою, щоб силою своєї любові і непослабленого переконування навернути згрішившого з мильного шляху до православної української спільноти, що зберігає правдиву й істинну апостольську віру та належну віданість народнім ідеалам.

Цієї віданості Святій Православній Віді і нашому многострадальному народові і виплекання в собі високої моральної витривалості щиро бажаю нашій дороді молоді, що передбачає в п'ятах ОДУМ-у та щиро вітаю її з Святом Різдва Христового і Новим Роком.

Вітаю також шановних батьків нашої молоді, що дбає про пелігійне та національне виховання своїх літій. Центральний Комітет ОДУМ-у на чолі з Головою д-ром Юрієм Криволапом, увесь провід та виховників у таборах, редакцію журналу "Молода Україна" та всім їм з нагоди Різдва Христового та Нового Року сердечно бажаю найбільших милостей і благословень від Всесвітнього Господа Бога!

о. Протопресвітер п-н Семен ГАЮК,
духовний опікун ОДУМ-у на США

КРИВИНСЬКЕ ДИВО

Ще багато чудових куточків української землі мало відомі мандрівникам. До таких належить і село Кривин Славутського району на Хмельниччині.

Перші відомості про нього знаходимо в дарчому листі князя Олександра Острозького, який ділив свій маєток між синами. Там згадується, що село виникло 1602 року на кривому повороті річки Горині, тому й Кривим зветься.

Проте легенда, що побутує в народі, розповідає інше: лютий-прелютий князь Острозький їхав якось з Острога до Славути, і саме тут, біля вигину річки, напали на пана вовки та й роздерли його. Начебто на панській крові й постав Кривин. Досі одно з навколоишніх урочищ так і зветься — Кривавою долиною.

Село швидко зростало, бо пролягав через нього торговельний шлях із старовинного Володимира-Волинського у ще старожитніший Луцьк. Кривчани були не тільки хлібороби, а й добреї бортники, смолокури, доста обізнані з багатьма ремеслами.

Коли 1648 року військо Богдана Хмельницького прямувало на Острог — Межиріч, чимало тутешнього люду, озбройвшись, вилилося до його лав. Якщо на той час у селі нараховувалося триста мешканців, то після походу їх залишилося тільки-но п'ятдесят.

І все ж кривчани не корилися, у XVIII столітті, під час запеклої антифеодальної боротьби — гайдамаччини, вони не раз повставали, приєднувались до козацьких загонів, тікали в інші краї.

Відтоді в селі залишилися цікаві архітектурні пам'ятки: палац графів Яблоновських з чудовим старезним парком (тепер тут, санаторій), арочний міст понад ставом. Але найбільше вражає дерев'яна церква 1763 року в стилі українського бароко, яку поставила кривинська громада майстрів-теслярів.

Таку форму церков називали "кораб". Вона й справді скидається на корабель, що ніби пливе зеленим морем. Навколо головного корпусу вміло добудовано ще й "опасання" — криту гале-

рею, котра була місцем народних зборів, обговорення громадських клопотів.

Досі в церкві збереглося кілька характерних ікон роботи народних художників XVIII ст. Є й старовинний дзвін, що не раз у тяжку годину скликав громаду.

T. СІС,

науковий працівник кам'янець-подільського краєзнавчого музею
"Україна"

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

3 Різдвом та Новим Роком

вітаємо

НАШІХ КАНАДСЬКИХ ЧЛЕНІВ
І ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО
та закликаємо тих, які ще не є
членами 89,000-ної громади

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

і не користують з його господарських і культурних надбань, щоб включилися в нього й придбали для себе й своїх рідних конечне життєве забезпечення та разом з найстаршою українською установою в світі розбудували наші національні та господарські надбання.

Тільки у великій громаді можливі велики досягнення.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

Головна Канцелярія
Канадська Канцелярія

Ганна ЧЕРІНЬ

НАШ ЛІС МИКИТА

Еміграція знову "втерла носа" мистецтвам України. Не зважаючи на труднощі і брак фінансової бази, заходами "Провидіння" і працею Українського Музичного Інституту під керівництвом диригента Оранського, опера "Лис Микита" була створена і виставлена. Як правило, вслід за великим ділом на еміграції іде паралельна акція "соцзмагання" на Батьківщині; отож, напевно у нас буде скоро ще й друга опера "Лис Микита". Наша опера, створена дружньою співпрацею композитора Василя Овчаренка з лібретистом, поетом Леонідом Полтавою, краща вже хоч би й тим, що перша. А крім того, вона гарна і взагалі.

Завіса відкривається, і ми попадаємо в карпатський ліс, модерно стилізований у декораціях Е. Козака. На троні сидить Лев (Лев же Рейнарович) із Левицею (Наталкою Андрусів). Навколо них — гурт українських звірів в народних убраннях і півмасках (шкіци ЕКА). Тут Гуси. Кури, Барани, Жаби, Олені, і навіть Слон, Мавпа і Жирафа.

— Тату, а я не знат, що в Карпатах живуть слони і жирафи! — Почувся досить голосно дитячий голосок із публіки.

— Цить, синцю, в казці все можливо.

Звірі з'явилися до Лева із маніфестацією протесту, несучи різні плакати, як то тепер мало не щодня робиться в американських містах: "Смеять Лисові", "Кінець (без м'якого знака) Лисові" і таке інше. Дуже актуально. Франка підмодернізовано. Вийшов цар, і суд розпочався. Судді плутали справу і так добре її розбирави, як у наших міських судах; злочинці вміло вибріхувались і виходили сухими з води так спритно, що ними не можна було не захопитися. Це ж бо також мистецтво, що ним багато людей (але не звірів) живуть і поживають.

Франко уявя за основу свого твору древній світовий сюжет, що мандрував з країни в країну, — і кожна нація додавала до нього свої оздоби. Казки про хитрого лиса і пурпурного вовка живуть у нас у кожній хаті, і в "Лисі Микиті" Франко їх нагромадив цілі гори. Головна проблема пібре-тиста була — із цих величезних запасів вибрати найкращі і створити з них простотінний стрункий сюжет. З цим завданням Леоніл Полтава справився досить добре. Він привів Лиса Микиту на суд, дав йому облукути паря-Лева (і всіх звірів) олин раз, а потім іще раз, та ще й посісти місце міністра. А ми дивуємося — як це робиться в політиці! Лисяча тактика відома й людям — вони на те мають багато більше змоги і засобів.

Через те, що в нашім фольклорі так багато казок на ці теми, Франко написав поему на які 100 сторінок, із багатьма перипетіями, що обтажені неекономним багатослів'ям. Полтава вибрав есенсію, але все ж не міг позбутися позяттянності. Тому то перші дії, перевантажені позитивами, страждають на монотонність. Дії не відбу-

вається жодної, звірі тупцюють навколо трону і ввесь час повертаються одне до одного, хитають голівками та махають лапками. Цього не досить, щоб тримати увагу публіки.

Музика опери, висловлюючи враження непрофахівця, дуже приємна, без журна і весела. Дехто вважає це недоліком. Звичайно, приємні мелодії здаються дуже знайомими і вже колись чутими. Ось в увертюрі звучить "Дозволь мені, мати, криницю копати", а потім — "Очерет лугом гуде..." Але ж і "Очерет" звучить, як ще інша пісня, наприклад, "Ой, ти, гарний Семене"... I хто його знає, хто що у кого взяв... А от Чайковський уявя нашого звичайного "Журавля", і створив із нього симфонію, і ніхто його не оскаржує... А тепер вже чути "Ой, на горі козак воду носить", і це вже справді ця народня пісня, бо в четвертій картині Лисичка співала її своєму любому чоловікові, що і з'явився невдовзі з відром криничної води... Хоч правда, я б цю пісню не брала, бо тяжко собі уявляти, як то Лисичка "цілуvala, miluvala, до серденька пригортала" свого Лиса. Хай би вже милувалися, як їм, лисам, належить.

В опері аж п'ять картин — треба уважати добре, щоб були не задовгі перерви. Думаю, що на дитячу оперу це забагато — досить було б трьох. Але діло вже зроблене. I тут постає питання: для кого ця опера? Вираз "Для дітей кожного віку" звучить парадоксально, бо ніколи дітям п'ятнадцяти літ не сподобається те, що п'ятилітнім. А спосіб виставлення цієї опери дає сугestію, що вона розрахована для всіх. Правда, навіть дитячі книжки спрямовані також на батьків, — а на еміграції, мабуть, в першу чергу на батьків. А в опері музика легенька, щоб юні виконавці, не-професійні співаки, могли "витягнути", і щоб юні слухачі сприйняли — а проте, і для дорослих приємна розвага. Виконавці були різного рівня і віку: і Лев нашої сцени — Рейнарович, що співав майстерно, але навмисно зменшував силу, щоб не контрастувати з слабшими голосами; і кілька солісток хору з вокальним вишколовом, але не оперового розмаху; і зовсім слабенькі дитячі мілі голоски. Проте, вони всі гармонійно уживалися, і якщо ні в кого не могло скластися враження, що це вистава професійна, то нікому такого враження і не було потрібно. Оркестра Українського Музичного Інституту, що складалась із кількох десятків дітей і юнаків, була лобба хоч би тим, що грала делікатно і не заглушувала співаків. Вже той факт, що у години дозвілля диригент Оранський зумів їх так навчити, що вони досить струнко і без великих помилок виконали оперу на п'ять дій, говорить сам про себе.

Пісні всі милозвучні, але нема жодної арії в повному розумінні цього слова. Це добре для того, щоб не важко було дітям співати, але зле з того боку, що не можна виконувати репрезентативних

арій окремо, на концертах. Дуєтів, тріо чи навіть хорів, що надавались би для такої цілі, також нема. Пісня звірів "Ох-ох, цар Горох" чудова з боку мови і музики, але і вона куца.

Оскільки це — опера для молодого покоління, треба трохи зупинитися на її мові. Франко, що не мав змоги навчитися у вищій школі української літературної мови, писав діялектом і, свідомий цього, виправив текст у дальших редакціях, але все ще текст був далеко від літературної норми. Полтава в більшості створив власні тексти, взявши Франкові сюжети й перипетії, але в кількох місцях ужив оригінальний текст Франка. При читанні лібретта створюється неприємне враження мовного вінегрету, але, на щастя, при співі того не помітно. Оскільки лібретист має право на зміни не тільки мови, а й сюжету, Полтава міг би всі репліки скомпонувати однією мовою. Це ще можна переробити, якщо автори опери були би згідні. Адже наших дітей у рідних школах стараються навчати літературної мови, і батьки дуже нарікають на помилки в підручниках чи мові вчителів (а тут можна зазначити: дорогі батьки, не так тим переймайтесь: якби Ваша дитина знала так українську мову, як хоч той кепський підручник чи той "незданий професор", все було б у найліпшому порядку). В кожнім разі, текст опери мусів бути, хоч би з педагогічно-виховного погляду, без помилок. А то до Франкових "заглад", "преці", "штири", "тутки", "мбря" (називний відмінок множини), "замрячЕ-не", і таке інше, — додаються іще й Полтавині немилозвучні сполучення "Аж з-за Карпат" і неправильна форма давального відмінку в словах "вовку", "лису", "тату", вживана основним чином задля рими і ритму. Комічний ефект робить вжиток слова "простолюддя" у відношенні до звірів: це нагадує старий дотеп про собаку, що заскавчав "нелюдським голосом". На стор. 23 Полтава написав таке:

"На галузці
Лису висіть на мотузці"

Крім уже згаданої невірної форми "Лису" замість "лісові", навіть дитина знає, що галузка лиса не втримає, а тому його треба було б повісити на гілляці. Франків вираз "Бідна жінка крутить задом" пасує хібащо до опису танцю "твіст", а не до такої високопорядної опери для дітей. Нарешті, на стор. 12 є згадка про "голландські когути". Уточнення: голлендеркою називається корова голландської породи, а курка називається "галанкою", як за словником виходить. Ну, і знов же, щоб дати риму до "колоду", написано про "Лиса хитру моду". Всі ми знаємо, що таке мода, але в цім випадку вона "немодна".

Проте, в цілості мова лібретта проста, легка й елегантна. Слови справді придатні для всіх — і старого, і малого, — як наприклад таке:

Годі, годі зрозуміти,
Що це діється на світі:
Де є зрада, де є влада,
Де нещастя, де розрада?

(пісня Лиса на стор. 28)

В постанові опери є чимало недотягнень, що маліють з огляду на труднощі праці з дітьми. Перш за все, хронічна хвороба наша — виконання чоловічих ролей жінками. Лис мусів бути таки тенор, а не сопрано, — так само і Борсука мав би співати хлопець, а не дівчина. Навіть ролю Ведмедя мусіла під час вистави у Чікаго співати пані Лисенко, бо справжній "Ведмідь" (таки чоловік) захворів. Ну і як же мила дама може бути ведмедем? Ніхто не вірив, що то ведмідь, і всім було дуже жалько, коли її били киями. А Ослиця, що мала дуже гарну дикцію і старалася з усіх сил, на жаль, зіграла ролю жавового ослятка замість "старої ослятини", глухої і тупої, як це належало за лібреттом. А це через те, що молода дівчина все хоче бути гарною... Трохи неестетично виглядала відгризена (ще й "закривалена") голова зайця, що покотилася на сцені вниз по сходах... Правда, наші юні глядачі так загартовані телевізійними програмами, що на них це ніякого страху не нагнало, але старші, ще не звикли до таких речей...

Загалом, опера актуальна й дотепна. Всі люблять сміх. Психологи і психіатри відкрили вже таке: що гірша людина, то більше вона сміється з інших, бо їй втішно, що інші теж нікчемні, або ще паскудніші від неї. В наших судах також засіли барани, осли і спрітні лиси, і добре, що хоч на сцені їх висмівають і карають.

Тепер баран суддя у нас.
Гей, дожилися ми до краю,
Весь світ рягочеться із нас...

А от клопіт: як же з Лисом Микитою? Добрий він чи поганий? Він же скрізь шкоду й кривду робить... Але ж він патріот: "Ta mi — Лиси з України"; він зразковий сім'янин, і в нього треба вчитися, як виховувати дітей (і щоб вони вміли на ворога нападати, еге ж!) Але ж він розумний! А до того ж, його ролю виконує чарівна пані Оранська. І в нього такий пухнастий жовтогарячий хвіст! Нарешті, філософія Лиса-Микити дуже пригодилася б нам у державному житті:

Бо там, де вже сила не зможе,
Де й шабля не зможе крива —
Там розум усе переможе,
Все виправить ум — голова!

Отже, виходить, Лис Микита не такий вже поганий. Нехай живе наш український Лис!

На закінчення — про один значний недолік вистави. Справа в тім, що опера ця була поставлена з ініціативи і на матеріальній базі СУК Провидіння (перепрошую за двозначність, — так написано в лібретті). Щедрість — добра справа; сподіваємось, що більшість коштів, повернеться з прибутком, але не можна перегодовувати глядачів несмачними приправами до вистави. Бо опера була виставлена з "прологом" і "епітетом", виконаними дуже незgrabно промовцями, що многословно прославляли ініціаторів вистави і всіх виконавців та технічних працівників. Подяка всім належиться, але за сценою, а не на сцені.

Ганна ЧЕРІНЬ

ОСТАННІ ВІСТІ

Телевізор,
фактичний голова родини,
Вечір
розподілив на години:
Вісті о шостій,
гра в подружжя — о сьомій.
Тоді півгодини —
задзвонити знайомій
(Живе далеченько, хоч і в нашім місті)
Спитати:
Чи чула останні вісті?
Он учора убивця ходив по Бостоні,
Убив чотирьох і сковався на бальконі,
І на прощання махнувши правицею,
Утік,
обдувивши поліцію.
— А що ще нового?
— Я вже забула...
Що чула я,
те і ти вже чула.
Те саме у нас джерело —
Екрана сріблясте скло.
Щось про астронавтів та про ракети,
Та про якісь страйки і якісь пікети...
Це не важливо тепер:
Нікого поки не вбили,
і здається ніхто не вмер.
Ну, буду кінчати інтермедію,
Бо показують вже комедію:
Сузі і друзі
Пікнікують у лузі.
А під час реклами, для перерви,
Подрошу трохи нерви —
Поможу Юркові, бо він ледачий,
Робити на завтра задачі.
Трохи шкода, бо й реклама цікава,
Особливо та,
де міс Олсон і кава..
Я теж купую ту каву,
І смакую вона на славу!

Слухавку повісила;
Юркові провірила числа —
Ну що ж, прогресує хлопчина:
Без помилок задач половина!

На канапу сіла,
Цукерку з'їла.
Комедія на екрані —
Від сміху аж смішно:
Актори всі п'яні
І грають нікудишно.

А тут ще напис — блим!

“ЦЛУ СІМ’Ю ЗАБИВ
БАТЬКО — ВІЙНИ ВЕТЕРАН.
ПОДРОБИЦІ Й ТРУПИ ДІТЕЙ
ПОБАЧИТЕ ПІД ЧАС ОСТАННІХ ВІСТЕЙ”.

От і десята година —
Останні вісті.
Цікава випала днина
В нашім славетнім місті:
Над озером знову розбився літак;
Було аж п’ять хуліганських атак —
Трьох обікрали, а двох лиши набили;
За наркотики трьох у тюрму посадили.
Згоріло сім хат в пожежі,
І маньяк один стрибнув із вежі...

Оце діла на світі!
Скрізь поранені, втоплені, вбиті...

Ну, а от ми в своїй теплій хатці
Сидимо, як капуста на грядці,
Проживаємо дні і роки...
Доки?!

Повні газети, повні екрані!
Вбивство, насильство і рани...
Це теж реклами!
Хто ці розмірює пляни?
Хто ці складає програми?
Важить отруту на грами?

Може хіба
від таких новин
Бути нормальним
хтось хоч один?!

9 вересня 1969

У ВА Г А !

Головна Управа СУЖЕРО Канади повідомляє, що **19-ий КРАІОВИЙ ЗІЗД СУЖЕРО** відбудеться 6-го лютого 1971 р. в м. Торонто, в залі Собору св. Володимира при 400 Бетерст вул. Початок в 10 год. ранку. Листування і письмові привіти, просимо слати на нижче подану адресу:

Т. СЕХМІСТРО
367 Boul. St. Joseph W.
Montreal 152, P. Q.

За Головну Управу СУЖЕРО:

Голова Г. Управи
А. Канарейський

Секретар
Т. Цехмістро

ІСТОРИЧНІ ПАМ'ЯТКИ ПОДІЛЛЯ

(3 листів, 1970 р.)

...Нарешті вирішено провести ювілей 80-річчя нашого музею. Колись хотіли відбути 75-річчя, але різні інші ювілії перешкодили. В музеї у нас багато новин. На Карвасарах буде музей старовинних споруд. Туди їх звезуть. Виросте чудове сельце. Окремо відділяється відділ археології (фактично окремий музей). Нарешті музей займе весь острів.

**

...Незвичайна подія спонукала мене писати Вам цього листа. Знову чудовне Поділля відкрило з туману минулого блискучу сторінку нашої славної історії. Колись ми всі знали, що Петро-Павлівська церква в Кам'янці збудована в XVI ст. А вчора цілком несподівано виявилось нове. На заклик Пламеницької прибула до міста бригада художників-мистецтвознавців (у початку серпня 1970), і в перший же день прибуття вона відкрила в цій церкві фрески з XV ст., які не згірш за фрески, відомі світові. В яскраво-оранжових рамках намальовано анголів з огненими жовтогарячими крилами (чи не серафіми, бува?). В їхніх образах зображені здоровенні міцні українські хлопці з усміхненими обличчями. А поруч, — що дуже цікаво й важливо — виображені будинок з баштою, обриси якого відповідають обрисам руської ратуші XV ст. в Кам'янці. Зашуміло, заклекотало в нас у місті. За тиждень прибула група архітекторів, мистецтвознавців, завтра прибудуть топографи.

Ой, і чудовні ж фрески! І це лише перший день роботи, а що ж буде далі, коли цілком відкриють отих крилатих козаків? Нове, нечуване, захоплююче тепер, а далі слава залунає з новою силою. І підуть в українську Равену люди вклонятися генієві предків. Згадані фрески відкрито з обох боків віттаря. Праворуч ангол з обличчям подільського хлопця мило усміхається, а під ним група мирян-горожан і башта. Одяг горожан з XV ст. і самі особи згідно звичаєм у портретному трактуванні. Хто вони — невідомо. Мабуть, титар і братчики церкви. Всі люди статечні, під макітру стрижені, у добрих чумарках. Типи їхні схожі на наші, і немає в них нічого візантійського. А зроблені портрети чудово і збереглись дуже добре. Зліва на фресці зображені будинок руської ратуші, а біля нього архангел Гавриїл з трубою, якийсь напис слов'янською мовою, над ним частина зорі, а може й проміння від кам'янецького міського герба-сонця. Це буде видно, як розчистять. Нині ж почнуть дослідження Миколаївської церкви з 1398 р. Там мають бути вірменські фрески. Ось такі цікаві новини приніс нам учораший день.

...А ось ще одне цікаве відкриття. Під Ярмолинцями є село Шарівка. Здавна вважалося воно польським селом. Є там костьол, який підлягав реставрації. Обстеження цього пам'ятника виявило, що той костьол ніщо інше як надбудова над

кам'яною церквою-фортецею часів, яких би ви думали?... вгадайте... — часів Київської Русі. Це ще одне значне відкриття, ще одна чудова сторінка нашої історії...

**

...У нас почала діяти туристична база "ПОДОЛЯНКА". Вже відбулося поки що три екскурсії: Кам'янець-Жванець-Хотин. Чи уявляєте, яка то тут широка нива для показу кипучої історії Поділля й Буковини. Ідеється автобусом од Кам'янця до Жванця. По дорозі оповідають про захоплюючу таку повчальну бувальщину. У Жванці побували на городищі часів Київської Русі, а опісля біля фортеці, вірніш останньої башти її. Вид на Дністер і околиці вражаючий. Добрались до Хотина. Фортецю успішно реставрують. Неподалеко захоплююча картина: на горbach поставлено бутафорію дерев'яного форту XIII ст., ще фільмуєть кіно-картину "Захар Беркут" (в Карпатах, в Кам'янці, у Хотині).

...А ось досить сумна вістка: перестала виходити в нашій газеті краєзнавча сторінка "Орбіта краєзнавства". Була така чудова, так важко створилася вона. Це був єдиний наш краєзнавчий куточек. "Орбіт" по республіці взяла другу нагороду. Чому припинено вихід "Орбіти", не знаємо. Перестала виходити і все. Поки що відповіди на наші запити немає. Ані один краєзнавчий матеріал з березня не друкувався.

**

...Пишу Вам про найсвіжішу новину: місяць тому приїхав до Кам'янця славний широковідомий скульптор Валентин Зноба. Він родом з Дніпропетровська, батько його теж скульптор, автор образів Б. Хмельницького, Нечая, Кривоноса, Богуна. Приїхав Зноба до музею, а відтіль з деякими співробітниками відправились у с. Гуменці на гору Кармалюка. Там Зноба вибрав камінь, який має бути п'єдесталом для пам'ятника Устиму Кармалюкові. Постать героя буде відлита з бронзи і монумент поставлять у м. Летичові на тій площі, де три дні в поросі й зневазі лежало тіло народного месника, якого захотіли кати його. Однак, народ завжди вірив і шанував свого Кармалюка й тепер ставить йому пам'ятник. Площу під монумент вистелять пудловецьким плитняком (з села Пудловець), посередині закріплять скалу з гори Кармалюка, на ній поставлять постати героя, а навколо зasadять дубину й грабину з подільських лісів-самосіїв.

В. Зноба висловив думку, що треба було б над печерою Кармалюка прибити на скелі бронзову таблицю з написом про це уроче місце. Либо так і буде.

А ось ще одна новина. Багато років тому на території УРСР проф. Т. Пасек знайшла біля с. Фюрешти культуру "Боян", яку вважається передтрипільською. Ця культура характерна для Румунії, і досі знахідка її була випадковою і

єдиною. А тепер експедиція Київської Академії знайшла цю культуру у Вінницькій області біля с. Бернашівки та окремі елементи її в с. Сокіл Кам'янецького району. Це надзвичайно цікаво, бо проливається світло на походження трипільців.

...Є в нашій області зараз понад 160 різних музеїв. І хоч деякі з них не багаті й малі, а місцеві селяни й міщани гордяться ними...

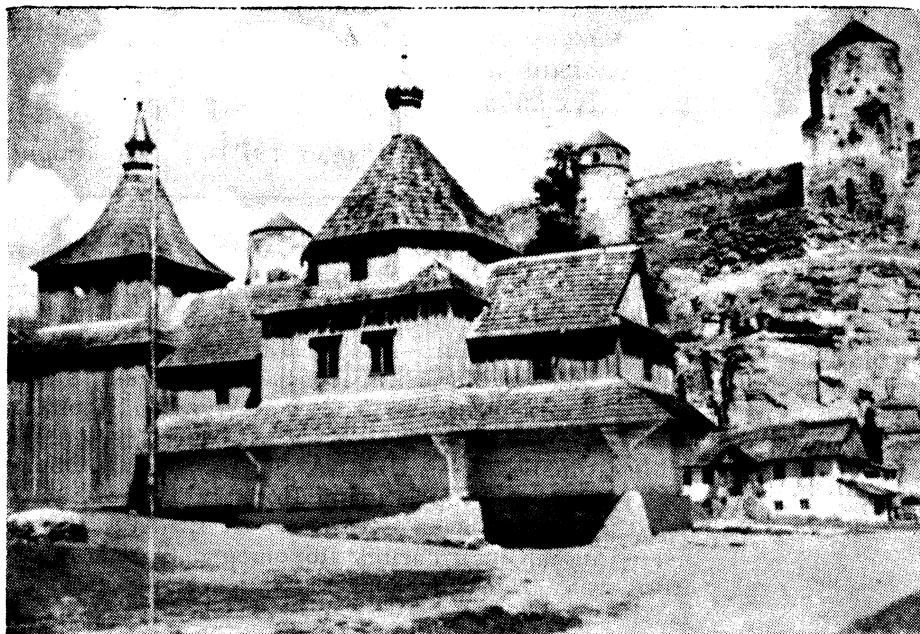
..."Новий Хліб". Чи згадуєте таємниче слово "Новий хліб"? Коли він з'являвся рум'яний і пахучий, під кожною стріховою наступало свято. Наш добрій народ ніколи не замикався зі своїми багатствами. І найбільше багатство — новий хліб — кожна господиня ділила з друзями, з приятелями та людьми перехожими. Новий хліб цілуючи, приймали обома руками, низько склонивши голову перед хлібодаром. І от, якби життя не змінювалось, ніяка нова техніка не витисне в нас цього святого звичаю. У нас комбайн давно звільнив жіноцтво від важких жнів, на яких очі потом заливали, але від свята Нового Хліба ніхто не хоче відмовитись, не хоче усувати його. Тож однієї неділі до воріт нашої установи підіхало три автобуси. З них стали виходити старі й зовсім молоді люди з квітами і в національних одягах. Ми спочатку не могли зрозуміти в чому справа, але швиденько вийшли назустріч. На перед громади вийшов чоловік середніх років, вітрами засмалений, сонцем напоєний, а у нього на руках коровай аж вилискує, рушник вишиваний очі вбирає. Він простягнув руки з короваєм тай каже: "За вашу працю, за добре слово й науку, яку дістають наші діти, просимо від колгоспників села Дзеленець прийняти новий хліб". Ми дуже були розчулені. А ті люди з трьох сіл, але одного колгоспу, а коровай вручав голова, учений агроном...

**

...В Українському "Історичному Журналі" ч. 9 є цікава стаття вченої Олени Апанович про передумови й наслідки знищення Запорозької Січі. Прочитайте, якщо дійде той журнал до вас. Один знайомий студент приїхав з Грузії й оповідав, як там разом з грузинами знімали картину на історичну тему про долю якогось дивного архітектора. Студент повен вражень від того тепла й любові, яким зогріли українських акторів грузини. На кожному кроці, в кожному русі давали відчути шану до нашого народу й культури. Головну роль з великим успіхом виконувала не акторка, а звичайна учениця 8-ої кляси. Після закінчення знімання батьки-селяни улаштували свято на честь українських акторів. Посадили всіх на подвір'я під густим виноградом, з'явився й томада (розпорядник свята). Він налив по три келехи вина перед кожним і проголосив:—"Перший келех за дівча-актрису, другий — за Матір свою Батьківщину, а третій — за дружбу Матерів України й Грузії". Лунали пісні, мінялися танці, й все це пройшло, як якесь священодіяння. ...В "Радянському Поділлі" була замітка про подільського героя Козаччині полк. Мроздовицького (Мороза-Морозенка). Можливо вдастся послати вам... В журналі "Україна" є замітка

про козацьку піч XVI ст., яка годувала кулішом ще Северина Наливайка. Особливо цікавий рисунок тієї печі, яка збереглася й досі біля Острога... Взагалі, за цей рік тут у нас зроблено багато: найперше, утворено "Об'єднання Кобзарів України", яке провело десять кобзарських ювілей, присвячених українським народнім рапсодам. Найбільший з них то був на честь О. Вересая. Зібралося понад 18 тисяч людей. Ішли старі й молоді, йшли за сотні кілометрів, як на молитву. Дуже велика шана була віддана чотирьом кобзарям, які загинули в 1768-му році за часів Коліївщини. Виступали на ювілєї окрім й 4 бандуристи. Керував ними музика професіонал Полотай, який з 1918 р. віддав себе бандурі. Виступав з доповіддю про кобзарство львів'янин Нудьга. У цьому році вже розпочалась величезна підготовка до ювілею Г. Сковороди.

Нарешті поїхав я туди, куди серце давно кликало. підіїди до Берестечка, зустріли "поїзд весільної княгині". Віз запряжений парою вороних, заквітчаних стрічками й квітами, а на ньому "княгиня" в урочистому вінку й стрічках. Спинився наш автобус, спинився й "поїзд княгині"; низько вклонилася "княгиня" незнайомим людям, а дружки завели пісню, яку співали віками минулими їхні батьки "Зійди, зірко з неба, бо нам тебе треба, — завтра в нас — неділя, просимо на весілля". А поруч дороги стоять каплиця з XII ст., побудовано її на могилі 300 дівчат, які не скорилися татарам, що полонили їх, і були посічені шаблями. Чи ж не для того лягли ті дівчата в землю, щоб вільно дзвоніло "Зійди, зірко, з неба"? Низький уклін вам, Страдниці Безименні... Минаємо містечко Берестечко. Сходимо з автобусу у Пляшевій. Ще кілометрів за два стоять стенд з написом: Заповідник — "Козацькі могили". Недалеко від села дві церкви стоять. Одна дерев'яна, в якій гетьман Богдан Хмельницький молився перед боєм. Цю церковцю перенесли з острова на річці Пляшевій, де бились до загину біля 300 козаків, не піддавшись ворогові. Ось залунали звуки старовинних козацьких пісень, — линуть звідкись з височини. Я переступив поріг церкви, де ступали ноги герой-козаків. Молоде хлоп'я веде екскурсію, як священодіє. Опускаємося у підземелля, переходимо ним у другу церкву, збудовану 1912 р. студентами Петроградської Художньої Академії та іншими людьми, серед яких найбільше працювали місцеві селяни. Фасад церкви заступав іконостас, бо щороку на 9-ту п'ятницю тут під відкритим небом відбувається поминання всіх поляглих на берестецькому полі, всіх 30 тисяч козаків по катастрофічній поразці війська Богдана. Посередині церкви великий кіш під склом, а крізь нього видно черепи козацькі. Кіш високий та мало місця в ньому для кісток українських, бо ще і в стінах ніші наповнені ними. По сходах "теплої церкви" входимо в "зимну церкву". Отут і верх коша з кістками. Декілька сходинок, як у вівтар, ведуть до нього. По одному йдемо ними. Стаемо на коліна й низько вклоняємося прахові славних...

Храм Різдва
на Карвасарах
XVII ст.

...Тепер знову ще трохи повернуся до кобзарів та іхнього об'єднання, про яке згадував у попередньому листі. На концерті виступали київські кобзарі разом з ансамблем с. Торчин. Г. Нудьга робив доповідь про кобзарів та про репродукції іхніх дум, нашої народної мистецької творчості. Ось кілька слів з неї: — "Любов до свободи зробила козака воїном і поетом. Меч — його хрест; перемога — його Бог; пісня — його молитва. А хто більше витерпів у збереженні своєї епічної героїки, як наш народ? Ніхто!" І в цьому вели перед кобзарі. Ще в (...) році разом з коліями судили і розпинали їх. Залишилися в документах лише 4 імена їх; ну, а до 1917 р. скільки по турмах їх? Але пісня їхня, "дума" вижила, збереглася. Отож і не диво, що на ювілей Вересая прибули зо всіх усюдів України 18 тисяч люду, про що я вже згадував у попередньому листі. От і в цьому році було 8 спеціальних кобзарських нарад. Чому ж так акцентувалося питання епосу на цих нарадах? Тому, що настають дні великого воїна за рідне слово, за правду — Лесі Українки. Бо саме вона врятувала думи. Відчуваючи наближення кінця, Леся й гроші свої, які мала віддати на лікування, вжila на купівлю фонографа й на валики до нього. Також дала відомому музикологові Філаретові Колессі 560 рублів, аби приїхав записати думи в останніх кобзарів. Збірник, як відомо, вийшов в 1911 році. На одному валику записала сама Леся в Ялті. Волею долі захоронилось те, що Леся випадково записала й свій голос. Вона пробувала записовий валик і наспівала пісню свого села. Після перекреслила її голкою, зробивши надпис "проба". Це знайшов у документах Нудьга й почав розшукувати валики. Тих валиків було 120. Шукав довго. Знайшов їх 60 у коморах Львівської консерваторії, забуті всім світом. П'ять років проминало, поки пощастило реставрувати їх. Це сталося у Москві 1970 р. І вперше масовий слухач почув голос великої провідниці українського народу в луцькій радіостанції.

Ой, який же чудовий голос мала вона! Як же співала ця зірница! Там таки пощастило почути її голос кобзаря Кучугури-Кучеренка. Це взагалі, щось невимовне, ніч і світло, буря й тиша, сяйво зір і грім небесний. Чули також голоси кобзарів Юрченка й Гончаренка.

Знайомство з кобзарями, либо, продовжиться, бо вони збираються вже до Кам'янця.

M. O.

ТАНЦЮВАЛЬНА ГРУПА ОДУМ-У
"ВЕСНЯНКА"

влаштовує забаву

"ВЕСЕЛІ ВЕЧОРНИЦІ"

в суботу 13 лютого 1971 р. о год. 7.30 вечора

в авдиторії церкви св. Марії

3625 Cawthra Rd., North of Dundas, South of Burnhamthorpe

з виступом одумівських мистецьких груп:

Танцювальна група "ВЕСНЯНКА" — керівник
М. Балдецький

ДІВОЧИЙ ХОР — диригент В. Родак
Македонська танцювальна група

"МАКЕДОНКА" — керівник А. Теплічко

Гратиме оркестра "ЕХО", керівник Ю. Груненко

Добірний буфет.

Запрошуємо старше громадянство і молодь.

Вступ: дорослі — 3 дол., студенти — 2 дол.

Забавовий Комітет

А. ЮРИНЯК

НЕХИБНУ ПУТЬ СВІТИЛА ІМ ЗОРЯ

(Різдвяна поема)

З країни древньої — Халдеї
Три мудреці-волхви пустились в дальню путь.
Везли з собою скарб багатий:
Пахучий ладан, смирну й злато,
І шати дорогі волхвам вкривали грудь.

На зорях зналися мудреці,
І зорі мудрим провіщають:
Володар родиться вночі —
Він Словом скорить всі держави.

Нехибну путь світила їм Зоря —
Крізь пасма гір, піски пустині.
І в край далекий привела —
В чужу, незнану Палестину.

Ось Вифлеєм... Край міста є стежина...
Зоря веде до вбогої хатини.
(“Хатина це чи стайння?!”)
А промінь раптом станув.

Ззираються волхви, невіра в їх очах:
— А де ж палац? І пишні де хороми?!
Яка мізерна обстанова вся...
Та раптом бачать: на соломі
Ув яслах з Матір'ю Дитя.

Мов райдуга, струмить з лиць доброта,
Горнулась до Дитятка кожна твар!
Дерева дружньо нахилялись,
І трави ніжно шепотались...

І ввісь і вшир-ген простір весь
Співа мелодію небес:
То гимн осяйних херувимів
Врочисто славить Різдво Сина:

“Небо ї Земля юні
Торжествують всюди —
Радість у родині,
Спокій добром людям!”

І впали ниць халдеї-зорезнавці,
І щирий клич добувся їм з грудей:
“Владико неба і землі Державцю!
Вселенна вся співа, радіє днесь”.

**

І лиш рожденний Божий Син,
Дитячі очі к Матері піднявши,
Майбутнє бачив: хресну путь,
І Симона-Петра зрікання,
І рук Пилатових вмивання,
І довгий ряд нестерпних мук.

Він знат, що жертву цю велику
Призначено нести довіку:
В людській подобі плотто вмерти, —
Щоб дух людей будить безсмертний!

Різдво 1970-71, Каліфорнія

З НОВИХ ВИДАНЬ

Ганна Черінь — ТРАВНЕВІ МРІЇ. Поезії. Обкладинку малював Микола Кавка. Чіка 1970. Ст. 144.

Микола М. Палій — ЕТСЕТЕРА. Кантати. Обкладинка роботи Марії Гарасовської-Дачишин. Зредагувала Аніта Кулай де Саїк. В-во Аркадія. Мюнхен-Чіка 1970. Стор. 68.

Мих. Лавренко — ПЕРША КОПА. Поезії. Обкладинка роботи автора. Новий Йорк 1970. Стор. 98.

Др. Юліян Мовчан — ЗАПИСКИ ЛІКАРЯ. Обкладинку намалював Василь Дорошенко. Видано заходами т-ва “За самостійну Україну”. 1970. Стор. 323. Тираж 1000 прим.

АЛЬМАНАХ Українського Народного Союзу на рік 1971. Річник 61-ий. В-во “Свобода”. Джерсі-Сіті-Нью-Йорк. Обкладинка і мистецьке оформлення роботи артиста-маляра Богдана Титли. Стор. 240.

ЖИТТЯ І ШКОЛА — орган українського вчительства та батьків у вільному світі. Двомісячник. Ч. 5 (130) листопад-грудень 1970. Рік XVI. США.

УКРАЇНСЬКЕ КОЗАЦТВО — квартальник Українського Вільного Козацтва. Ч. 1 (15), січень-березень 1971 р. Рік VIII. Стор. 56. Чіка 1970. США.

ВІСТІ-HERALD — журнал музичного та мистецького життя. Квартальник. Ч. 3 (34), вересень 1970. Рік IX. Видає хор “Дніпро” в Твін Сіті, Мінн. Редактує колегія. Міннеаполіс-Сент Пол. Мінн. США. Стор. 20.

ЕКРАН — ілюстрований журнал українського життя. Двомісячник. Ч. 52-53, липень-жовтень 1970. Рік X. Видає В-во “Екран”. Відпов. редактор А. Антонович. Стор. 27.

УКРАЇНСЬКЕ ПРАВОСЛАВНЕ СЛОВО — орган Української Православної Церкви в США. Рік XXI, ч. 12, грудень 1970. Сауд Баунд Брук. США. Ст. 23.

ЮНАК — журнал пластового юнацтва ч. 11 (89), листопад 1970. Рік VIII. Стор. 28. Видає Головна Пластова Булава. Редактує колегія. США.

СВІТЛО — український католицький місячник. Ч. 12 (576) грудень 1970. Рік XXXIII. Видають ОО. Василіяни. Торонто, Канада.

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ВІСНИК — орган українського евангельсько-баптистського об’єднання Канади. Рік XXIX. Ч. 9-10, вересень-жовтень 1970. Редактор М. Подворняк. Вінніпег, Канада.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА — ч. 7 листопад 1970. Рік XXXI. Видає М. Фесенко. Стор. 24. Торонто, Канада.

МІТЛА — журнал гумору й сатири. Виходить щомісяця. Ч. 9 (255), 10 (256), 11-12 (257-258) 1970. Видає Ю. Середяк. Буенос-Айрес. Аргентина.

НАШЕ ЖИТТЯ — місячник. Ч. 10, листопад 1970. Рік XXVII. Видає Союз Українок Америки. Філadelphія, США.

KULTURA — Szkice, opowiadania, sprawozdania. N. 11/278, 1970. Wydawca Instytut Literacki, Paryz, France.

Товариство Одумівських Приятелів м. Торонта

видало настінний

КАЛЕНДАР НА 1971 РІК

присвячений 20-літтю ОДУМ-у і 5-літтю ансамблю бандуристів ім. Гната Хоткевича.

У календарі вміщено багато знімків мистецьких груп ОДУМ-у, які брали участь у святкуванні 20-ліття ОДУМ-у в Торонті.

Філії, бажаючі набути цей календар, просимо писати на адресу:

ODUM

827 Indian Rd. — Mississauga, Ont., Canada

Календар коштує один долар, поодиноким особам не висилається, тільки через Філії ОДУМ-у.

Iv. Данильченко, голова ТОП

Iv. Корніенко, орг. референт

Загальні Річні Збори

ТОП і Виховного Комітету Юного ОДУМ-у

відбудуться

7-го лютого о 2-ій год. по обіді,
в катедральній громаді при 404 Бетирст вул.
в одумівській залі.

Присутність усіх батьків обов'язкова.

Повний річний звіт з проробленої праці в ОДУМ-і та висвітлення фільму з ювілейного святкування і тaborування юнаків.

За управу ТОП і ВК Ю ОДУМ-у

Iv. Данильченко, голова ТОП

В ПОШУКАХ ЩАСТЯ

Під такою назвою вийшов з друку новий роман
ЗОСИМА ДОНЧУКА

Цей твір присвячено 25-ій річниці великого українського ісходу.

Книжка має 375 стор. друку, в твердій оправі з численними ілюстраціями та вставками.

Ціна 5 дол.

Ще залишилося кілька повних комплектів усіх творів З. Дончука, 12 томів, понад 3.600 сторін, всі в твердій оправі.

Замовлення слати на адресу:

Z. DONCZUK

1915 N. 7th St.

Philadelphia, 19122 Pa., U.S.A.

УДОСКОНАЛЮЙТЕ СВОЮ АНГЛІЙСЬКУ МОВУ РЕГУЛЯРНИМ ВІДВІДУВАННЯМ "ЗАМКУ ЗАРЕМБИ" ("CASTLE ZAREMBA") на 19 каналі.

Для новоприбулих канадців, які бажають розмовляти і розуміти англійську мову краще, канал 19 повторюватиме популярну серію телевізійних передач "Castle Zaremba", починаючи з 4 січня, о 8 год. вечора.

"Castle Zaremba" — це новий метод до викладання англійської мови, розрахований на те, щоб ви почувалися в англійському оточенні, як у себе вдома. В шістнадцятьох 25-хвилинних епізодах ви познайомитеся з життям новоприбулих з Італії, Греції, Португалії та інших країн. Всі ці люди живуть в пансіоні "Castle Zaremba" в Торонті, власником якого є Казимір Заремба, колишній полковник польського війська. Зміст цих програм цікавий, мова проста і яскрава.

Починаючи з січня, кожна програма телевізійної серії повторюватиметься чотири рази на протязі тижня: в понеділок — 8 год. вечора, вівторок і четвер — 10 год. 5 хв. вранці і п'ятницю — 8 год. 30 хв. вечора.

В додаток до телевізійної серії, щоб помогти вам вдосконалити вашу англійську мову вдома, в продажу є такі допоміжні матеріали "Castle Zaremba":

Книжки "Castle Zaremba", том I і II, в яких є скрипти телевізійних програм, фото дієвих осіб, нотатки про канадійські звичаї і питання до кожного епізоду серії (2 дол. за одну книжку, 3 дол. за комплект). Ви можете прочитати скрипти перед тим, як дивитися програму, щоб якнайкраще зрозуміти мову або після програми, щоб відсвіжити в пам'яті бачене.

Чотири касети з магнетофонною стрічкою, з якої ви навчитеся правильної вимови і підготуєтесь до телевізійної програми. (Комплект з чотирьох 90-хвилинних касет коштує 6 дол.). Чотири 90-хвилинних касет коштує 6 дол. 30¢).

Серію з чорно-білих фото (2 дол. 60 ц.), на яких подано дію і знімки дієвих осіб, можна вживати як вихідний пункт для обговорення подій і людей в кожному епізоді "Castle Zaremba".

Щоб замовити ці матеріали, посыайте чека або "моні ордер" на таку адресу:

"CASTLE ZAREMBA"

OECA Publications

Box 19, Station R

Toronto 315, Ontario

ШОСТИЙ З'ЇЗД УРДП

В Чікаго, США, 25, 26 і 27 грудня 1970 року, в 25-ліття засновання УРДП, відбувся 6-ий з'їзд УРДП. В ньому взяли участь 87 наявно присутніх делегатів з Австралії, Англії, Німеччини, Австрії, США і Канади, що представляли 116 умандатованих делегатів згаданих країн.

Першого дня з'їзу вибрано різні комісії та прослухано звіти керівних осіб партії. По обіді, у відкритій частині з'їзу, голова УРДП і Генеральний Секретар Василь Ів. Гришко прочитав програмову доповідь, яку слухали понад 300 осіб.

Увечері 25 грудня в залі Катедри св. Володимира відбулося вечеरо делегатів та запрошені гості. На цей зачитано та прослухано коло 50 привітів від різних партій, установ та окремих осіб. В мистецькій частині виступили: співоча сімка дівчат з низкою пісень в супроводі струнного ансамблю та ансамблі бандуристів і хор філії ОДУМ-у Чікаго під керівництвом Анатолія Луппо, гуморист Олекса Шпилька з Каліфорнії та композитор і бандурист Григорій Китастий з Клівленду, США.

26 грудня обговорено та затверджено програму УРДП, доповнений та поправлений статут УРДП, резолюції, постанови в справі УНРади, звернення до членів УРДП та українського громадянства.

27 грудня вибрано керівні органи УРДП. На голову УРДП одноголосно, овацийно, переобрано Василя Ів. Гришка. А до Центрального Комітету вибрані: Олексій Коновал, Анатолій Лисий, Теодосій Сендзік, Михайло Воскобійник, Федір Ревенко, Василь Пономаренко, Микола Дзябенко, Дмитро Кислиця, Мар'ян Дальний, Іван Дубилко, Іван Пишако, Антін Гурський, Микола Підлісний, Федір Гаєнко, Андрій Ромашко, Марко Козинець, Андрій Глинін, Олександер Васильченко, Віталій Бендер, Андрій Бондаренко, Петро Дубок, Семен Телевний, Віталій Русин та Анатолій Косенко.

Після закінчення з'їзу відбувся перший пленум ЦК УРДП. На нім вибрано членів Секретаріату та генерального секретаря — Олексія Коновала.

ОДУМ впродовж свого 20-ліття завжди був позапартійною молодечою організацією. В його рядах були, є і будуть діти і молодь батьків різних політичних переконань. Але ОДУМ дав своїх найбільше активних працівників УРДП. До ЦК УРДП нині обрано, тепер чи колись активних одумівців: Олексія Коновала, Анатолія Лисого, Василя Пономаренка, Миколу Дзябенка, Мар'яна Дальногого, Івана Дубилка, Івана Пишака та Віталія Бендера.

**КОЖНИЙ ОДУМІВЕЦЬ ПОВИНЕН ОБОВ'ЯЗКОВО
ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ "МОЛОДУ УКРАЇНУ"**

ПРИВІТАННЯ

ЦК ОДУМ-у 6-му З'ЇЗДОВІ УРДП

Вельмишановні Панове!

Шостий З'їзд Української Революційно-Демократичної Партії відбувається в такі дні, коли на вулицях міст однієї із так званих соціалістичних держав, де при владі перебувають комуністи, знову полилася невинна кров робітників і юнаків, які свій нестерпний жаль і муки, роками назбирані й виношені в серцях і душах, спонтанно виявили в демонстраціях протесту проти свавілля тоталітарної влади в своїй країні.

Для звичайного спостерігача ці події, як і події недалекого минулого в Угорщині, Східній Німеччині, тій же Польщі, Чехо-Словаччині, а коли глибше глянути в історію, то й події в інших країнах Східної Європи, включно з подіями на Україні, виглядають наче якийсь парадокс, бо ж комуністична партія, захоплюючи владу в свої руки в тих країнах, виступала проти гніту й реакції в ім'я саме тих трудящих і в ім'я кращого майбутнього тієї молоді, яких згодом почала давити танками і панцерними автами, розстрілювати з кулеметів, закидати слізоточивими газами, кидати у в'язниці чи в лікарні для психічно хворих, або засилати в концентраційні табори.

Ви — свідки жорстокости КРИВАВОГО ЖОВТНЯ. Звільнivши від пут і переслідувань нещадних совєтських органів безпеки, які в незрівнянно більшій кількості прийшли на зміну жандармерії Російської імперії, ви почали гуртуватись і створили нову організаційну силу — Українську Революційно-Демократичну Партію. Ви поставили перед собою велику мету — боротись за здійснення заповітної мрії наших предків — жити на своїй землі власним життям і мати місце в сім'ї вільних народів світу.

Ваші бажання, мету й цілі підхопили молодші, ті, що виростали в лихоліття Другої світової війни і ті, які народились після неї, зокрема в Сполучених Штатах і Канаді — це члени Об'єднання Демократичної Української Молоді. За словами основоположників й ідейного надхненника цього об'єднання, світлої пам'яти Івана БАГРЯНОГО, з лав цієї молоді українська демократія має черпати свої нові кадри для продовження боротьби за краще майбутнє українського народу і його наступних поколінь.

Звідси випливає і велике зобов'язання, яке поруч з іншими обов'язками лягає на кожного члена УРДП, байдуже чи він є батьком, чи ні, байдуже чи його діти є в лавах ОДУМ-у чи, з тих чи інших міркувань, перебувають в лавах інших українських молодечих організацій — ніколи не забувати про молодь, завжди дбати, щоб вона знаходила в кожному членові вашої партії свого щирого друга, опікуна. Молодь завжди наслідувала те, що було гідне наслідування. Майбутнє таки належить їй — молоді! Перервати природно необхідний зв'язок з нею, це значить живцем закопати себе передчасно в могилу. Це значило б,

що життя і всі ідейні дерзання, амбіції, праця й мрії були даремними.

Обставини, відірваність від народу й рідних земель, політична нестійкість режимів, систем, урядів і рухів у світі не проходять без негативного впливу й на нас. Ми також стаємо нервозішими, менш зрівноваженими й розсудливими. Часом ми, через згадані впливи на нас, другорядні справи ставимо на перше місце і наші особисті амбіції переростають нас самих. Все це негативно впливає на вашу партію і на нашу одумівську організацію.

Ми говоримо про це не для того, щоб кинути докір — не маємо навіть на гадці, щоб когось ображати. Ні! Життя вимагає від нас, поруч із технологічним розвитком і політичними змінами в житті народів світу, кожноденних змін, блискавичної переоцінки вартостей. Рух вперед з кожним днем набирає нової швидкості. Хто зупиняється, навіть необачно, безслідно зникає з шляху історичного розвитку людської цивілізації. Тільки сильно озброєні, переважно ТІ, хто вміє не зупиняючись переозброюватись ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО, зможуть встояти в новому руховому розвитку, в добу атома та космічних подорожувань.

Ми хочемо, щоб члени нашої молодечої організації встояли. Це значить, щоб вони, підхопивши ідеї своїх батьків, здійснили їх, або, наче естафетою, передали своїм наступникам — інтелектуально, морально, фізично.

Ми потребуємо вашої допомоги для зміцнення ОДУМ-у і його юного доросту в тих країнах, де вже є міцні клітини Об'єднання — в Канаді й Сполучених Штатах. Ми хочемо вашої допомоги також в тих країнах, де з різних причин ОДУМ перестав існувати. Там треба його відновити. А в тих країнах, де не було, СТВОРИТИ і ПІДТРИМИТАЙ його доти, доки ця ідеяно місія організація стане на свої власні ноги і піде в світ з вашим ідейним надхненням.

Краще майбутнє Батьківщини-України, її народу є в нерозривному духовному зв'язку між поколіннями. Тож, бережімо, плекаймо і захищаймо цей зв'язок.

Віримо, що ваш З'їзд поруч з іншими важливими політичними й організаційними справами, знайде час для обговорення проблем молоді й свої висновки не тільки запишe в резолюціях, а й здійснюватиме в житті.

Прийміть від імені Центрального Комітету й усіх членів Об'єднання Демократичної Української Молоді ширі побажання успіхів сьогодні і в майбутньому.

За Об'єднання

Демократичної Української Молоді

Д-р Юрій Криволап, Голова ЦК ОДУМ-у

ЗБІРНИК-АЛЬМАНАХ
Т-ВА "СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР"
У ЛЬВОВІ — 1899-1944

Появився друком Збірник Т-ва "Сільський Господар" у Львові. Збірник великого формату, має 600 сторінок друку з мапою західноукраїнських земель та 126 світлинами. Тверда оправа.

В Збірнику взяло участь 60 авторів. Це колишні активні працівники: агрономи-сусільники, ветеринарні лікарі, кооперативні та громадські діячі. У своїх спогадах автори писали про агрокультурне та економічне відродження села на західноукраїнських землях в часі між двома світовими війнами.

Праця видана під фірмою УВАН у ЗСА. У вступному слові президент УВАН проф. д-р О. Архімович подає таку оцінку матеріалів у Збірнику: "В цілому Збірник, це пам'ятка про знаменну епоху, що вже відійшла, і являє собою перводжерельний матеріал для історичного вивчення сільсько-господарських умов на західноукраїнських землях у перший половині ХХ століття". Збірник зареєстрований в Конгресовій Бібліотеці Library of Congress Catalog Card No. 67-21877.

Видано Збірник виключно на пожертви українських установ і громадянства Америки і Канади. Редакційна Колегія і Фінансова Комісія складають цією подяку всім жертвовавцям, а зокрема Т-ву Українських Інженерів — Відділ у Філадельфії, що зложило на видавничий фонд 860 00 доларів.

Замовлення на книгу просимо пересилати на адресу:

Pawlo Dubriwnyj, 19 Reynolds Ave., Whippany,
New Jersey 07981, USA

Належність за книгу у сумі 12.00 доларів рівночасно зі замовленням просимо пересилати на адресу Української Щадниці у Філадельфії:

Ukrainian Savings and Loan Association,
Zbirnyk "S. H."

1321 W. Lindley Ave., Philadelphia, Pa. 19141

В Канаді:

North Winnipeg Credit Union Society Limited
544 Selkirk Ave., Winnipeg 4, Man., Canada

Пам'ять дано людині, аби не повторювати старих помилок.

(Бальзак)

—○—
Пам'ять, що слабшає, подібна до згасаючого світильника.

(Сервантес)

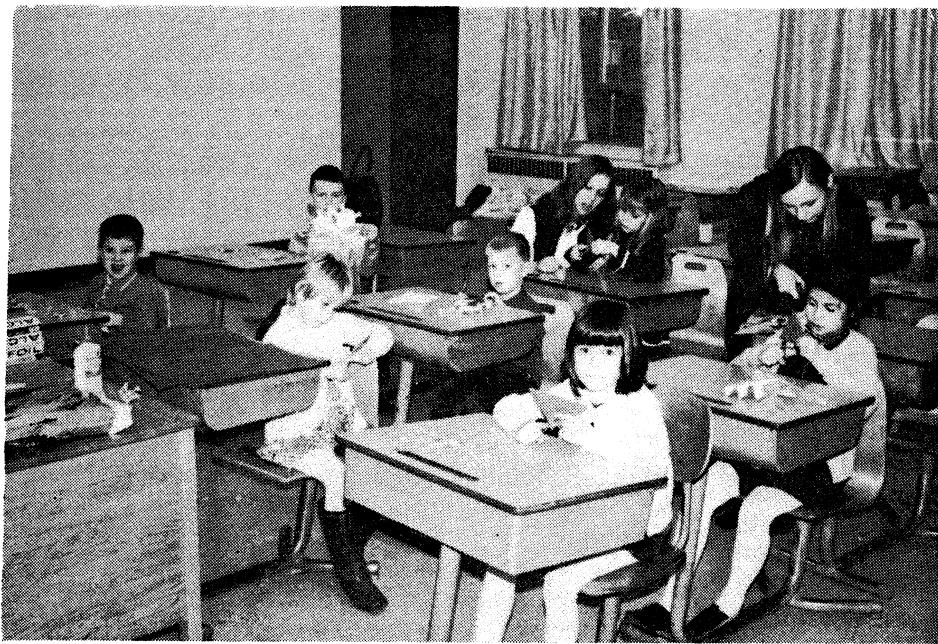
Наша пам'ять подібна до банку, ключі од сейфів якого ми поступово губимо.

(Оскар Ввайльд)

Погана пам'ять має велику перевагу: вона гарантує нам чисте сумління.

(Чуккін, філософ-аматор)

З ОДУМІВСЬКОГО ЖИТТЯ І ПРАЦІ

Доріст 5-7 років юних одумівців м. Торонта при праці.
Виховниця Наталка Красиловець, заступниця М. Коркійчук.

Юні одумівці зі своїми провідниками і о. Р. Панченком в Ошаві

ЮНИЙ ОДУМ В ТОРОНТО

Праця Юного ОДУМ-у цього року (1970-71) почалася у жовтні, 5-го грудня відбулися десяти сходини Юн. ОДУМ-у — дівчата і хлопці віком від 7 до 15 років поділено на групи — рої. Роями дівчат керують виховниці: Люба Дем'яненко (14-15-річні), Гая Артешук (11-13-річні) і Оля Ющенко (8-10 р.). Виховники хлопців: Грицько Шишко (13-15-річні), Михайло Строчук (10-12 р.) та Василь Тимошенко (7-9 р.). Склад управи: І. Данильченко — опікун, П. Бабенко — реф. молоді, П. Сандул — бунчужний, Анна Черняк — бунчужна, а також бунчужна Оля Баран, яка внесла кілька цікавих ідей.

Цього року Юн. ОДУМ взяв на себе завдання відкрити дитячий садочок для дітей віком 5-7 років під керівництвом виховниць Діни Кравченко, Наталки Красиловець і М. Коркійчук. Анна Черняк взялася організувати хор Юного ОДУМ-у. Вже є невелика група малих співаків-ентузіастів.

На початку роботи п. Л. Ліщина зрозуміло й цікаво пояснив дітям значення ОДУМ-у, чому українські діти мають належати до нього і обов'язки кожного члена його.

Протягом цих десяти сходин юнодумівці побували в "Каса Лома", "Саєнс Центр-і", на Королівській Зимовій виставці. Відбули прогулянку до Гай Парку з впраявами у теренових знаках та забаву "Головін". На забаву деякі діти прийшли в цікавих костюмах, відбулися гри та конкурси, в який були роздані нагороди. Крім того з юнодумівцями провадяться гутірки, дучні вправи, заняття спортом. Що другого тижня відбувалися проби співу — розучували колядки.

А найцікавішого з усього була поїздка юнодумівців до Ошаві під керівництвом пп. О. Сандула, Бабенка і Білаша. В Ошаві після служби Божої юнодумівці з прапорами були на панахиді за упокої герів поляглих за Україну. Отець Р. Панченко представив гостей парафіянам і запросив на перекуску. Перекусивши, поїхали на фарму до п-ва Тур, які гарно нас прийняли. Діти каталися на човні, оглядали худобу, підпасали по полю корів, а дівчата у загороді — гусей.

Деякі діти вперше в житті бачили свиней. Бавилися в сіні і добре вивалялися в ньому. Приїхали додому змучені, але дуже задоволені.

Я вірю, що Юний ОДУМ допоможе нашій молоді зберегти своє національне обличчя, зрозуміти хто ми, які наші обов'язки до нашого народу і батьківщини. України і виховає її на культурних і вартісних людей.

Бунчужна А. Черняк

ПАМ'ЯТИ ГЕРОЇВ

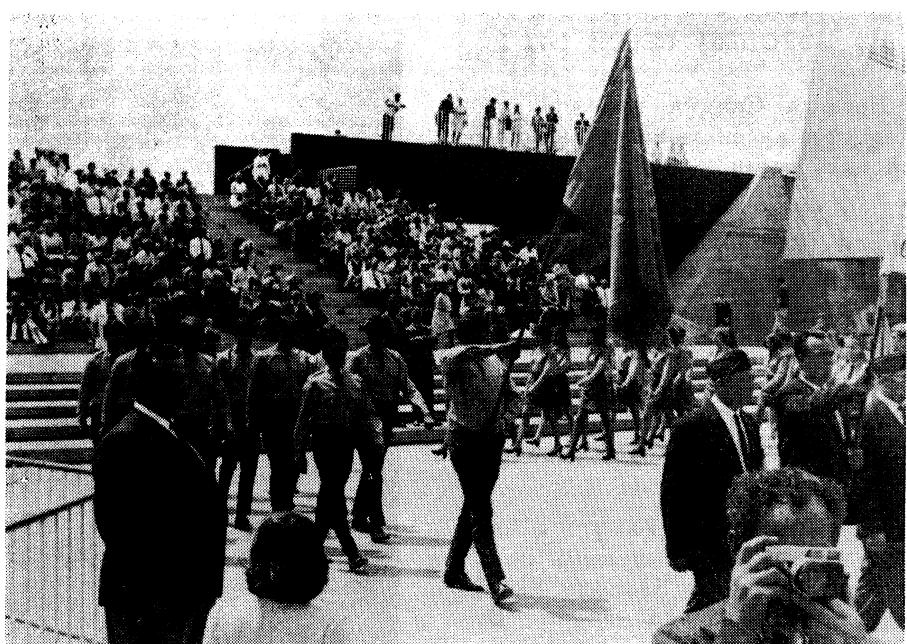
В неділю 22 листопада 1970 р. молодь філій ОДУМ-у Монреалю й Лашиня відзначила дату героїчного Листопадового рейду війська Української Народної Армії. В церкві св. Покрови одумівці в одностроях були на панахиді за упокой загиблих українських вояків, а після неї прослухали реферат, присвячений Лицарям Базару, що його прочитав одумівець Іван Максимяк.

В листопаді 1921 року на наказ Головного Отамана Симона Петлюри відділи, зформовані з частин Української Армії, інтернованої у Польщі, пішли походом в Україну, щоб відновити там збройну боротьбу та підняти всенародне повстання. В цьому героїчному рейді під командою генерал-хорунжого Юрка Тютюнника в жорстоких боях з окупантами, що кинув всі свої сили на остаточне поневолення України, перейшли вони землі Волині, Поділля та Київщини.

21 листопада 1919 р. під м. Базар на Волині зіткнулися наші частини з набагато переважаючими силами ворога. Відважно бились українські вояки, багато з них полягло, а решта 359 козаків знесилені і поранені попали в полон. Більшовики намовляли полонених перейти на іхній бік, але ті дали їм мужню і гілну відсіч. Тоді більшовицькі чекісти засудили всіх 359 нескорених вояків до розстрілу. Зі співом "Ще не вмерла Україна" відважні гордо і мужньо вмерли за волю України.

Закінчився Листопадовий рейд 1921 року — остання спроба збройного визволення України — болісним відчуттям тяжкої військової поразки, а водночас і

(Закінчення на стор. 21)

Одумівці Монреалю і Лашиня на виставці "Людина і її світ" в Монреалі 1970 р. на відзначення "Українського Дня". Згори вниз: 1. На чолі колони прапороносець Богдан Зубчинський. 2. Колону веде Євгенія Шкурат. 3. Одумівці в строю.

НАША КАНДИДАТКА НА КОРОЛЕВУ ПРЕСИ 1971 Р.

Наталка Сандул учениця тринадцятої кляси гайスクул, їй вісімнадцять років.

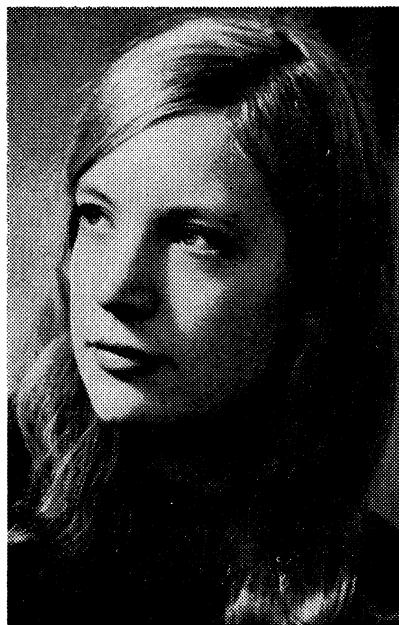
Два роки тому вона закінчила курси українознавства при катедрі св. Володимира.

Грає на фортепіано (дев'ята кляса), на бандурі і віольончелі.

Працювала з дітьми в недільній школі, а також вихователькою у відпочинкових таборах молоді.

Належить до ОДУМ-у і є членом ансамблю бандуристів ім. Г. Хоткевича, хору "Молода Україна" і танцювальної групи "Веснянка".

Цікавиться літературою, пробує писати вірші, нариси англійською і українською мовами. Кілька її статей надруковано в "Молодій Україні".

Наталка Сандул

ПАНЕЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ КАНАДИ

Цьогорічну конференцію Комітету Українців Канади в Торонті 4-6 грудня 1970 р. відкрито панелю української молоді, в якій взяли участь від МУНО — Я. Макгон і П. Мігус, від ОДУМ-у — Марія Бойко і Наталка Сандул, від Пласту — Богданна Дума і Роман Мельник, від СУМК — Я. Лозовчук і В. Балан, від СУМ — Т. Дусановський і Любі Кузь, від УКЮ — Костя Назар і Рома Загребельна та від СУСК — Маруся Кухаришин і А. Бандера.

Під успішним керівництвом організатора й модератора цього панелю, проф. Торонтонського Університету д-ра Ю. В. Даревича, панелісти перевели аналізу стану організованості української молоді в Канаді, зробили прогнози зацікавлення українською справою української молоді, яка є поза організаціями і поділилася думками про майбутню співпрацю тих молодіжних організацій в системі КУК.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР

В залі Української Православної Церкви Св. Апостолів Петра і Павла в Чікаго, 11-го жовтня ц. р. відбувся літературний вечір поетеси Ганни Черінь, організований заходами Культурно-Освітнього Комітету при цій церкві.

Голова Культурно - Освітнього Комітету п. Іван Білик керував програмою вечора.

В програмі було: 1. Привітання і вступне слово голови Комітету п. Білика. 2. Життєвий і творчий шлях поетеси оповів п. Іван Деркач, голова парафіяльного уряду при цій церкві. 3. Читання творів поетеси Ганни Черінь. 4. Дружня путірка за чашкою чаю і смачним печивом, яке приготували членкині комітету, а також слухали прекрасний спів Оксани Бринь на слова поетеси Ганни Черінь, записаний на стрічку.

Вечір пройшов у дуже веселій і товариській атмосфері.

Нижче подаємо зміст доповіді п. І. Деркача.

Ганна Паньків, псевдонім Ган-

на Черінь, походить з Придніпрянщини, де проживають її батьки й тепер. Початкову і середню освіту, а також один рік університету дісталася на Україні. В Америці в "Chicago University" отримала два ступені магістра: бібліотечних наук і мовознавства.

Писати поетеса почала ще в дитячі роки. В початковій, а потім і середній школі, брала участь у літературних конкурсах і була кілька разів нагороджена.

Перша збірка її поезій з'явилася в 1949 р. в Гайденав, Німеччина під назвою "Крещендо" і дісталася дуже прихильну критику. Дві поезії з цієї збірки, "Старець" і "Дві жінки", переклада на німецьку мову відома поетеса Елізабет Котмаєр. Збірка дитячих оповідань "Братік і Сестричка" вийшла в 1960 р., збірка поезій "Чорнозем" — в 1962 р., репортажі "Їдьмо зі мною" — в 1965 р., збірка дитячих оповідань "Листування" — в 1966 р. Збірка поезій "Вагонетки" була надрукована в 1969 р. А цього

(1970) року, лише кілька місяців тому, вийшла збірка нових поезій під назвою "Травневі Мрії".

Крім поезій Ганна Черінь пише прозу і гуморески. Поетеса також бере участь у культурно-громадському житті і належно репрезентує українську справу поміж чужинцями.

Працює Ганна Черінь в бібліотеці при "Чікаго Юніверситеті" і там же зорганізувала український відділ, що правдоподібно спричинився до відкриття відділу українознавства при цьому університеті, що має статися в найближчому часі, бо вже є дозвіл, а фінансувати зобов'язався Союз Українок Америки.

Хочу ще сказати, що це лише початок творчої праці поетеси, бо в розмові з нею довідався, що вона має багато творів вже готових до друку і почала працювати над складнішими творами включно з оперою.

Від себе і всіх присутніх бажаю поетесі кріпкого здоров'я і успіхів на творчій ниві.

І. Деркач

ВЕЧІР НА ПОШАНУ СИМОНА ПЕТЛЮРИ

В неділю 6-го грудня 1970 року, в залі Української Православної Церкви Святої Тройці, м. Ірвінгтон, Н. Дж., США — Центральний Комітет вшанування пам'яті Симона Петлюри і Товариство Прихильників УНР м. Ньюарк - Ірвінгтон, Н. Дж., влаштували вечір, присвячений пам'яті Голови Директорії і Головного Отамана Війська і Фльоти Української Народної Республіки св. п. Симона В. Петлюри.

Після виконання на піаніно Американського гімну одумівкою В. Приходько, вечір відкрив уповноважений Центрального Комітету вшанування пам'яті Симона Петлюри п. К. Степовий.

В своєму коротенькому слові він згадав, що 6-го грудня 1919 року, об'єднана армія УНР, переборовши всі перепони ворога та прорвавши фронт більшовицької навали, під керівництвом генерала М. Омеляновича-Павленка під м. Вознесенським - Вапняркою, розбила 14-ту Советську Армію, завдавши ворогові важких втрат.

Пам'ять С. Петлюри і всіх тих, що в боротьбі за волю України поклали своє життя, вшановано однохвилинною мовчанкою.

Цікаву й змістовну доповідь "Симон Петлюра" зробив генерал-хорунжий Аркадій Валійський. Він всебічно освітлив постаті Симона Петлюри як державного мужа і провідника Української Нації, який горів бажанням і любов'ю до України. Рішучий і енергійний він не зневірювався, а завжди вірив, хоче чи не хоче ворог, а Україна буде вільна. Ворог не міг з тим примиритися і підступно забив провідника нації Симона Петлюру. "Але ворог — сказав генерал Валійський — помилився. Він убив лише людину, але не вбив його духа. Дух Петлюрівщини живе". Він був і буде живим символом

Української Самостійності. Присутні вислухали доповідь з відповідною увагою та нагородили доповідача заслуженими оплесками.

Після доповіді виступив жіночий хор "Горлиця", який під керівництвом диригента п. Василя Пташинського з великим успіхом проспівав "Пісню про Петлюру" слова п. Матули, композиція диригента, "Світе тихий..." на слова Т. Шевченка, "Привіт, Україно, тобі" і "Гей, ви Стрільці Січові!".

Підполковник Д. Бакум інформував присутніх про бібліотеку ім. Симона Петлюри в Парижі. Він подав багато цікавого про її діяльність, підкresлюючи, яке велике значення має існування цієї бібліотеки не лише у Франції — Парижі, а й у всьому світі. Він зазначив, що відкриття курсів українознавства по календжах чи середніх школах, як і катедра українознавства в Гарварді, що має велике значіння — не применшують ваги існування та діяльності бібліотеки ім. Симона Петлюри, яка щораз збільшується і поповнюється цінними і рідкісними матеріалами, книгами, журналами, газетами, пам'ятковими речами тощо. Під час війни ворог забрав та знищив багато різних цінностей, але ця шкода помалу направляється і безумовно, що цією бібліотекою будуть користуватися як професори, так і студенти різних наукових закладів, університетів тощо. Бібліотека ім. С. Петлюри користується авторитетом і пошаною не лише серед українського громадянства, а й серед науковців багатьох країн світу. Про цю бібліотеку позитивно висловились такі наші духові постійники як Митрополит УАПЦ в Європі — Архиєпископ Мстислав, Кардинал Української Католицької Церкви — Митрополит Йосиф Сліпій, який, будучи в Європі, відвідав її, та інші.

Потім інж. Павло Лимаренко, син підполковника Данила Лимаренка, який помер цього року, — висвітлив понад 120 діяпозитивів з життя, діяльності та похорону св. п. С. Петлюри. При висвітленні п. Лимаренко давав відповідні пояснення. Багато з цих ліяяпозитивів присутні бачили вперше і тому вони з великою

увагою приглядалися до них. Були й такі між старшинами і вояками, що впізнавали себе, на екрані хоч із того часу минуло майже 50 років.

Вечір пройшов з певним моральним та матеріальним успіхом. Чистий прибуток з цього — 70 дол. надіслано на потреби бібліотеки ім. Симона Петлюри.

На вечорі був присутній колишній прем'єр УНР проф. Борис Мартос, багато старшин і вояків армії УНР усіх видів зброй.

Усім виконавцям цього вечора, а зокрема ген-хорунжому А. Валійському, п. підполковнику Д. Бакуму, інж. П. Лимаренкові, диригентові хору "Горлиця" пану Василю Пташинському, всім християнам і акомпаньаторці Центральний Комітет вшанування пам'яті С. Петлюри і товариство Прихильників УНР м. Ньюарк-Ірвінгтон щиро сердечно дякують.

К. Степовий

РОДИННЕ СВЯТО

В неділю 22 листопада 1970 р. рідня та друзі п-ва Моті і Михайла Мирон зібралися до них, щоб привітати їх з 10-літтям подружнього життя. За гостинним столом гості проспівали милому подружжю "Многа літа" і бажали їм всього найкращого в майбутньому. У дружній атмосфері присутні весело розважались.

На заклик пані Данилюк проведено збирку на пресфонд журнала "Молода Україна". Відгукнулись: п-во Мирон — 10 дол., Бридун — 1 дол., Данилюк — 1 дол., Бабенко — 1 дол., Проненко — 1 дол., Адамець — 2 дол., Боднарчук — 1 дол. і п.п. А. Постіл — 2 дол., І. Корж — 1 дол., Носовенко — 1 дол., Фіяла — 2 дол., Бляхарський — 1 дол. Разом 24 дол.

Усім жертводавцям щиро сердечна подяка, а п-ву Мирон мно-га літа.

О. Данилюк

ПАМ'ЯТІ ГЕРОЇВ

(Закінчення зі стор. 19)

надзвичайно близкучим виявом хоробрости і вірності українського вояцтва та здобуттям безсмертя 359-ма поляглими героями.

Вічна їм пам'ять!

ДОРОГИЙ ЧИТАЧУ!

Майбутнє "Молодої України"

залежить також і від Тебе!

Приєднуй нових передплатників

"МОЛОДОЇ УКРАЇНИ"!

ХРОНІКА**КНИЖКА А. АМАЛЬРИКА**

(УІС "Смолоскип"). Українське видавництво "Смолоскип" ім. В. Симоненка видає в українській мові книжку А. Амальрика "Чи проіснує Советський Союз до 1984 року?"

Книжку цю одержала від автора Фундація ім. А. Герцена в Амстердамі 4 липня 1969 р. До тепер її видано в російській, англійській, французькій, польській і голландській мовах.

Книжка А. Амальрика "Чи проіснує Радянський Союз до 1984 року?" здобула великий розголос в цілому світі і в СРСР. Автора її було заарештовано 21 травня 1970 року. Суд, який відбувся над Амальриком 11-12 листопада 1970 року у Свердловську, на Уралі, засудив його на 3 роки ув'язнення суворого режиму.

Передмову до українського видання книжки А. Амальрика написав Ярослав Гайвас. До неї теж додано ряд документів — листи Амальрика до редакцій різних газет, відкритий лист до А. Кузнецова, лист П. Якіра до Амальрика та інформації про цькування і переслідування автора твору.

В своїй книжці А. Амальрик дає докладну аналізу лемократичного руху опору в ССР, зупиняється над зростом націоналізмів різних народів, які входять в склад Радянського Союзу, робить різні висновки в зв'язку з китайсько-радянськими конфліктами та передбачує упадок СРСР біля 1984 року.

Російські шовіністи, зокрема закордоном, закинули А. Амальрикові, який є французького походження, русофобство і насикрізь критично поставились до його твору.

**"ХРОНІКА ОПОРУ"
АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ**

(УІС "Смолоскип"). Українське видавництво "Смолоскип" ім. В. Симоненка видало англійською мовою новий документ з України, захалявний памфлет "Хроніка опору".

"Хроніка опору" — це преважливий документ про нищення українських релігійних і культурних історичних пам'ятників

на Західніх Українських Землях. В документі наведено багато нових фактів, які були дотепер невідомі на чужині.

Нищення творів українського мистецтва (О. Архипенка, Ю. Нарбута, послідовників М. Бойчука, старовинних ікон) вимагає негайних протестів українських та чужинецьких культурних діячів перед ЮНЕСКО.

Англомовний текст "Хроніки опору" допоможе заинтересованим організаціям і особам протестувати та домагатись, щоби ЮНЕСКО взяло під свою опіку залишки тих українських культурних цінностей, які ще збереглись від знищення на Україні.

Автор "Хроніки опору" звертається у своєму памфлете до української делегації до ЮНЕСКО з закликом, щоби вона розказала, що "Фольклор на Україні зберігся лише там, куди не добралася атеїстичний "культуркампф". Нехай розкаже про найдавніше на Україні розп'яття, що його скинено з висоти 8 метрів, про художників, що палить картини, про режисера, що обкрадає музеї, та про українського інтелігента, якому це байдуже. I хай розкаже нарешті про любчиків — тих, які палили музеї за часів Сталіна і тих, що спалили тепер книги в Успенській церкві".

**ПЕРШЕ ЧИСЛО ЗАХАЛЯВНОГО
"УКРАЇНСЬКОГО ВІСНИКА"**

(УІС "Смолоскип"). На чужину дісталося перше число захалявного журналу на Україні — "Український Вісник", який був випущений в січні 1970 року. Він має 71 сторінку машинописного матеріалу іходить з рук-до-рук на Україні.

В "Українському Віснику" зібрано багато матеріалу про переслідування й репресії на Україні, заяви й петиції різних діячів — літераторів й культурних діячів, арешти й суди, нищення українського церковного життя, про українських в'язнів, русифікацію й сучасний стан на рідних землях.

Повний текст "Українського Вісника", без жодних скорочень, підготовляється до друку і він зможеться окремою книгою у видавництві "Смолоскип" ім. Василя Симоненка.

ХТО ІХ ФІНАНСУЄ

Конгресовий комітет внутрішньої безпеки США, провіривши 179 університетів і коледжів, виявив, що американські університети платять високі гонорари різним лівацьким діячам за виступи на студентських форумах. Так контроверсійний доктор Бенджамін Спок одержував найменше 20.000 дол. за свої виступи в одному університеті впродовж одного року.

Провідники "іппісів" молодечої лівої організації, яка закликає до насильної революції в США, отримували також дуже поважні суми за свої виступи. Так Еббі Гофман і Джері Рубін одержували за свої виступи найменше 2.000 дол., при чому в деяких університетах іхні гонорари за виступ досягали 5.300 дол.

**

**"Історія української літератури"
російською мовою**

Нарис "Історії української літератури" російською мовою вийшов у Москві за редакцією Є. Шабліовського, члена кореспондента Академії Наук УСРР. Авторами окремих розділів є: П. Охрименко, І. Пільгук, Д. Шлапак. Нарис охоплює три частини: древню літературу від XI до XVIII ст., нову літературу від кінця XVIII до початку XIX ст. і радянську літературу. Цей короткий курс призначений для студентів університетів, які не знають української мови і літератури.

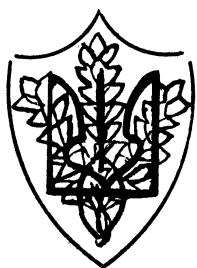
**

Щоденник "Торонто Телеграм", який був єдиною канадською газетою, що мала своє бюро й кореспондента в Москві, заповів, що закриває те своє бюро. "Телеграм" містив критичні статті про становище українців в ССР.

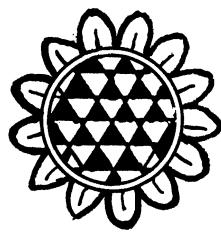
Ч и т а й т е! Передплачуєте!

П о ш и р ю ю т е!

"М О Л О Д У У К Р А І Н У"

СТОРІНКА ЮНОГО ОДУМУ

Розпочинаємо "Сторінку Юного ОДУМ-у".
Просимо наших друзів, юних одумівців і зацікавлених осіб взяти участь в ній і допомогти нам, надсилаючи відповідні матеріали.

Упорядник сторінки А. Шевченко

СВЯТИЙ ВЕЧІР

Сім'я сидить за столом, вечеряє, — вже й кутя й узвар на столі. В хаті так ясно, світло горить якось надзвичайно весело і разом уро чисто. Вся сім'я гомонить, кожному хочеться сказати щось радісне, кожний почуває себе щасливим і повним надій, хоч пікто не знає, чого власне сподівається він, і чи справдяяться його надії... Так радість перелітає з одного обличчя на друге, мигтить, мов зірница в очах, бринить чарочками, лунає в дзвінковому дитячому сміхові. І гомін, і сміх; але не той то буйний, непевний гомін, коли люди гомонять і сміються надто голосно, щоб заглушили своє горе й слізози, — ні, се гомін спокійний, хоч і веселий і, як любо, урочисто-спокійно лунає те спільне: "святий вечір!.. Будьте здорові з святым вечером!"

Леся Українка

З НОВИМ РОКОМ!

Всім привіт, усім, усім —
І дорослим, і малим:
Новий рік несе нам щастя,
Відчиняє двері в дім.
А услід за Новим роком
Хто це там зеленим боком
Он у двері загляда?
Це — ялинка молода!
Для ялиночки ураз
Ми знайшли аж сто прикрас.

Марія Познанська

ЗИМА

Виробляє викрутаси
Завірюха за вікном,
Сипле снігом, застеляє
Землю білим килимом.

В полі хуга. День — не день;
Хтось згори снігами сипле
І прохожим очі сліне,
Мов пелюстками з вишень.

О. Олесь

СНІГОБУД

Снігобуд! Снігобуд!
Наробили споруд.

Носить сніг дітвора —
У дворі росте гора.
З снігу робимо цеглини —
Кладемо високі стіни.

Ти замерз? Ану, ходім
Будувати сніжний дім.

Г. Бойко

ЗАГАДКИ

Великі і малі
Повдягалися в брилі,
І дощу жі одножжки
Не бояться анітрішки;
Ліс — улюблений їх край.
А як звуться — відгадай.

(и9идJ)

Що це за хитрунець
Сплів химерний ятрець,
Ятрець легкий, як пух,
Не для рибок, а для мух?

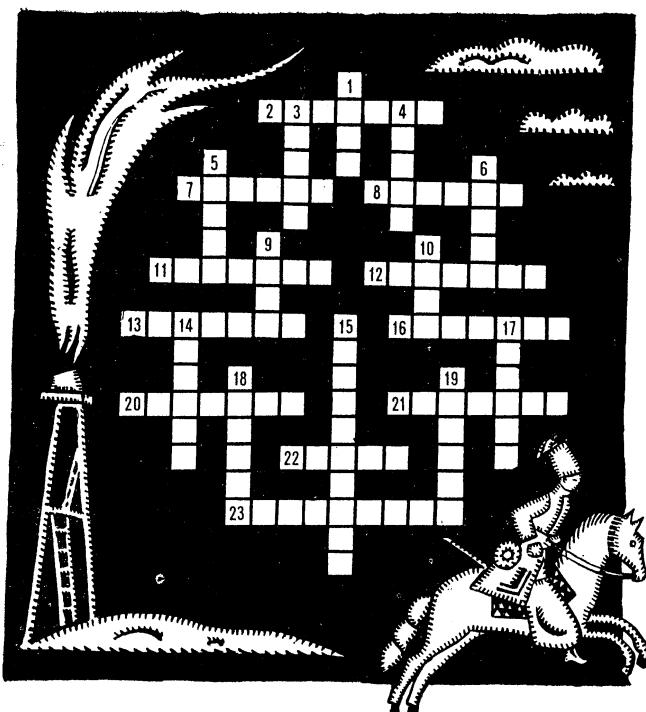
(Tаffyk)

У воді сидить охоче,
Та не риба і не рак,
Вистромля булькаті очі
І співає: "кум-квак!"

(ка6а)

Два ми приятелі скуті.
Вигнуті, часом угнуті.
Поміч дати ми охочі,
Якщо нас добрали очі.

(идвікЮ)

РОЗВ'ЯЗКА ГОЛОВОЛОМКИ "НЕЗАБУТНІ" В Ч. 185

Хмельницький (гетьман України, провідник визвольної війни проти Польщі (1648-1654). У 1654 р. у м. Переяславі, як рівний з рівним, склав угоду з Москвою, яку вона ганебно зламала, позавивши Україну політичних прав і поневоливши національно й економічно). Небаба (керівник повстання проти поляків у 1648 р. на Чернігово-Сіверщині, пізніше чернігівський полковник, згинув 1651 р. біля м. Лоєва у бою з литовсько-польським військом). Богун (вінницький полковник сподвижник Богдана Хмельницького, противник союзу з Москвою). Кривоніс (черкаський полковник, один з найближчих соратників Б. Хмельницького). Нечай (організатор повстання проти поляків на Київщині, Волині і Брацлавщині, брацлавський полковник. Загинув у бою з поляками у 1651 р. у м-ку Красному. Оспіваний в українських історичних піснях). Морозенко (наказний корсунський полковник, керував повстанням на Поділлі, загинув під Збаражем в липні 1649 р. Герой народної пісні "Ой Морозе, Морозенку, ти славний козаче"). Гонта (уманський полковник, сподвижник Б. Хмельницького, під час битви під Жовтими Водами намовив б тис. реєстрових козаків перейти на бік повстанців, загинув у бою під Пилявцями). Михненко (керівник повсталих селян у Білорусії).

**ОДУМ — ЦЕ ОРГАНІЗАЦІЯ, ЯКА ВИХОВУЄ
УКРАЇНСЬКУ МОЛОДЬ НА ДЕМОКРАТИЧНИХ
ЗАСАДАХ !**

КРОСВОРД

По горизонталі: 2. Наша країна. 7. Ім'я нашого талановитого державного діяча і полководця. 8. Ім'я керівника Коліївщини. 11. Повинність селян-кріпаків. 12. Артилерійська зброя. 13. Столиця Польщі. 16 Місто в Польщі, до якого дійшло в 1648 р. українське військо на чолі з Б. Хмельницьким. 20. Богнепальна зброя. 21. Мешканець села. 22. Гора, біля якої в 1652 р. Б. Хмельницький розбив польське військо. 23. Країна, яка прагнула загарбати Україну.

По вертикалі: 1. Загальні збори війська запорізького, на яких обговорювались і розв'язувалися важливі військові і громадські питання. 3. Український вояк. 4. Український полковник, герой визвольної війни 1648-1654 р. 5. Один з найближчих сподвижників Б. Хмельницького. 6. Частина Речі Посполитої, військо якої боролося проти українського визвольного війська в 1648-1654 р. 9. Центр українських земель. 10. Татарське військо. 14. Список, куди були записані козаки, які перебували на службі у польського короля. 15. Містечко, під яким відбулася битва в 1651 р. 17. Командир сотні. 18. Російський вояк-піхотинець. 19. Польське дворянство.

ЧОГО І ЧОМУ?

Форма лавок

Якщо уважно подивитися на сидження і спинки лавок, які стоять в парках, садках тощо, то можна побачити, що ці частини лавок якось особливо вигнуті. Для чого це роблять?

У гамаку

Чого м'яко лежати в гамаку? Адже його вузловаті вірьовки досить тверді.

Зоологія і фізика

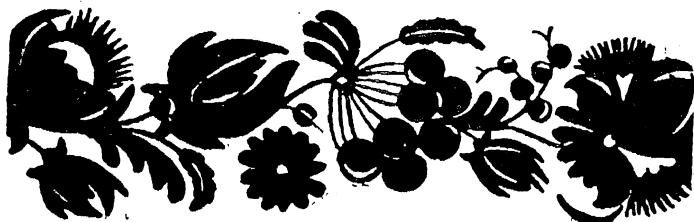
Чому лось може порівняно легко бігати по таких болотах, де інша тварина загрузла б?

Спорудження будинка

Чому при спорудженні будинка всі його стіни зводять одночасно до однакової висоти?

По піску

Чому по піску ходити важко?

N. - J. SPIVAK LTD.

R. R. 1,

LONDON, ONTARIO

(Pre-mix concrete)

ГУМОР

— Колись я була дуже красива, — мрійливо говорить пані Зоя, — але у пологовому будинку мене підмінили.

—о—

Хлопчисько налетів на перехожого.

— Куди це ти поспішаєш, хлопче?

— Додому, щоб мене відшмагала мати.

— Невже тобі цього так дуже хочеться?

— Звичайно, ні. Але якщо я прийду після батька, то це зробить він.

—о—

Жінка з чоловіком повернулися з театру додому.

— Отже, жіночко, сьогодні я був уважніший, ніж минулого разу. Дивися, я приніс твою і свою парасольки.

— Що ти кажеш, чоловіче? Адже сьогодні ми парасольок до театру не брали!

АРКА ЗАХІД

2282 Bloor Street West

Toronto 9, Ontario

Tel.: 762-8751

В нас можна набути книжки, українські часописи та журнали, пластинки, друкарські машиники, різьбу та кераміку, полотна, нитки і вишивки.

Маємо великий вибір дарунків на різні окazii.

Просимо ласкаво нас відвідати!

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ" ЖЕРТВУВАЛИ:

Збірка під час гостини в п-ва Байрачних, Micciaga, Канада	\$17.00
Китастий Григорій, Клівленд	5.00
Боженко Святослав, Сан Франціско, США	5.00
Приймак Іван, Ст. Кетерінс	5.00
Пономаренко Василь, Клівленд, США	3.00
Мірошинченко А., Вудсайд	2.00
Одарченко Олександер, Вашингтон, США	1.00
Кривка Микола, Літлфолс, США	1.00
Вс'ям жертвовавцям шире спасибі!	
Адміністрація "М. У."	

НОВОГО ПЕРЕДПЛАТНИКА ПРИЄДНАВ

Педенко Віктор, Вілловдейл, Канада	1
---------------------------------------	---

Стрілися друзі дитинства, згадують шкільних товаришів.

— А ти знаєш, що Петро Мучиренко став літературним критиком?

— Нічого дивного: він ще в школі не любив літературу.

—о—

Правда, у цьому капелюшку я помолодшала на десять років?

— А скільки вам років?

— У капелюшку, чи без нього?

West End Radiator Service

Specializing in
Recoing, Repairing & Cleaning
Radiators of all sizes & kinds

OIL COOLERS - HEATERS

Free Pick-up & Delivery

Open Evenings

MIKE LYSENKO

2624 St. Clair Ave. W.

(West of Jane St.)

Toronto 9, Ontario

TEL.: 763-7575

If busy call 762-0607

Concrete Forming London Ltd.

LONDON, ONTARIO

(Foundations and floors.)

УКРАЇНСЬКА ФІРМА
ОПАЛОВОЇ ОЛИВИ

ALASKA Fuel Ltd.

425 Jane Street

Toronto 9, Ontario

24-годинна скора і солідна
обслуга!

Чищення і направа форнесів
безплатна.

Телефонуйте вдень і вночі
на телефон: 766-3040

ОБСЛУГА ГАРАНТОВАНА!

Е. ДУМИН

пропонує
СВОЇМ КЛІЄНТАМ
ВИБІР ЧОЛОВІЧОГО
і
ХЛОП'ЯЧОГО ОДЯGU
на осінній та зимовий
сезон.

550 QUEEN ST. WEST
Toronto, Ont.
Tel.: 364-4726

* * *

В Південній Африці, розпатрощуючи струся, знайшли в його шлунку: три годинники, портмоне, пачку цигарок і книжку Ж. П. Сартра.

Ціна 50 центів
в США і Канаді

MR. W. LITWINOW,
48 YORKVIEW DR.,
TORONTO 18, ONT.

194

If not delivered please return to:
МОЛОДА УКРАЇНА

Postal Station "E", Box 8
Toronto 173, Ontario, Canada

**ROCHESTER
FURNITURE
CO. LTD.**

WAREHOUSE STORE

Великий вибір хатніх меблів:
віталень, спалень, ідалень,
холодильники, пральні
машини, електричні і
газові печі, телеві-
зори, радіо.

423 College Street
Toronto. Ontario
Telephone: EM 4-1434

**ПЕРША УКРАЇНСЬКА
ОПАЛОВА ФІРМА
FUTURE FUEL OIL
LTD.**

& Service Station

**945 BLOOR STREET WEST
Toronto — Ontario**

**24-ГОДИНА СОЛІДНА
І СКОРА ОБСЛУГА!**

Чищення і naprawа форнесів
безплатна.

Скористайте з доброї нагоди
і замовляйте оливу в нас.

Наши телефони:
Tel. Office: LE 6-3551
Tel. Night: RO 2-9494

КРЕДИТОВИЙ СОЮЗ

- Платить до **8%**
за заощадження
- Малі і великі, особисті
і моргеджові позички
- Життєва асекурація
на ощадження до \$ 2.000
позички до \$10.000
- Особисті чеки; чеки для
подорожуючих
- Оплата за газ, електрику,
воду, і телефон
- 20 років на службі Рідного
Народу.

**ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ.
ЩАДІТЬ І ПОЗИЧАЙТЕ В
SO-USE (TORONTO)
CREDIT UNION LTD.
406 Bathurst Street
Toronto 2-B, Ontario**

**ОЩАДЖЕННЯ — важливий засіб виховування молодого
покоління**

**ЗАОЩАДЖУЙТЕ ПОСТІЙНО В
ФЕДЕРАЛЬНІЙ
КРЕДИТОВІЙ КООПЕРАТИВІ
“САМОПОМІЧ”**

2351 West Chicago Avenue, Chicago 22, Illinois, USA.

HUmboldt 9-0520

5% ОПРОЦЕНТУВАННЯ ВКЛАДІВ (платне двічі на рік)

**“КОЖНА СУМА ВКЛАДУ ВРАЗ З УСІМА ФОНДАМИ
МАЄ СВОЄ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ”.**